

LIETUVIŲ
DIENOS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS PIRMININKAS DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS

1979 M. VASARIO MĖN.

LITHUANIAN DAYS
FEBRUARY 1979

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS

(ISSN : 0024-2950)

4364 Sunset Blvd., — Hollywood, CA 90029

Telefonas: 664-2919

1979, vasaris Nr. 2 (291)
February, 1979 No. 2 (291)

Volume XXX Eina XXX metai

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTO SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-49 M.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN". PUBLISHED 1946-49.

Redaguoja

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA

ALFONSAS A. MILUKAS

Anglų k. Redaktorius / English Editor

Antanas F. Skirius

Leidėjas / Publisher

straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. Signed or initialed articles do not necessarily reflect the opinion of the editors or of Lithuanian Days magazine.

Panaudojant medžiagą, prašoma pažymėti šaltinį. Republication of material from "Lithuanian Days" permissible only with indication of this source.

Prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant asirsko pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku.

If subsription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will be renewed automatically.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. Published monthly, except July and August.

Please send any changes of address to:
LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Allow six weeks for the change.

Atskiro nr. kaina \$1.50

Single Copy \$1.50

Prenumerata metams \$15.00 bet kuriame pasaulio krašte. Subscription \$15. per year in any country of the world. Garbės prenumerata / Honorary subscription \$25.00.

"Second Class Postage Paid at Los Angeles, California".

VIRŠELIAI / COVERS

FRONT COVER

PERSONAL INFORMATION OF

KAZYS SIDLAUSKAS

Born February 26, 1914 at Gutkaimis, District of Vilkaviskis, Lithuania. Attended the Lithuanian elementary school at Gutkaimis and the Commercial High School at Kybartai, Lithuania.

In June 1935 graduated from the Niels Brooks Business School at Copenhagen, Denmark.

From 1935 to 1943 employed by the export departments of the Lithuanian Agricultural Cooperative Association and the Flax Growers Association of Lithuania with an interruption of two years for military service in the Lithuanian Army.

Studied law at the Universities of Kaunas and Vilnius in Lithuania 1938-43. Upon graduation from the University of Vilnius Law School with the degree of LL.B., served legal apprenticeship with the Lithuanian District Court of Vilnius finally in the capacity of Acting Magistrate.

On August 1, 1944 departed Lithuania for Austria because of the approaching Soviet-German front.

Employee of the U.S. Military Government in Bavaria and studied for the Doctor's degree at the University of Munich Law School 1945-1947. Awarded the degree of Juris Doctor by the University of Munich in July 1947. Doctoral thesis: "The constitutional importance of German Judiciary during the 19th century."

Practicing attorney with the U.S. Military Government courts in Germany and legal adviser to the International Refugee Organization, Augsburg Area, until emigration to the United States in December 1949.

Graduate law student at Harvard Law School 1950-52. Master of Laws degree received from Harvard Law School in June 1952.

Junior Public Accountant with Patterson, Teele and Dennis, a Boston C.P.A. firm, 1952-54 until moving from Boston to Chicago. In March 1955 passed the Illinois Bar Examination and became member of the Illinois Bar upon obtaining the citizenship of the United States.

Since October 1955 practicing law in Chicago and from September 1964 to April 1974 Assistant State's Attorney of Cook County. Since April 1975 Assistant Public Defender of Cook County, Illinois.

Member of Harvard Law School Association, Lithuanian-American Lawyers Association, former president of the American Lithuanian Council, Chicago Bar Association.

TURINYS / CONTENTS

LIETUVIŠKOJI DALIS

	Psl.
Dėmesio Vlikui ir Tautos Fondui	3
Lozoraičio laiškas ALTai	3
J. Prunskis, —	
Kur link naujas pirmininkas suka Alta?	4-7
Lietuvių meno ansamblis "Dainava"	8
Antanas Laukaitis, —	
Lietuvių Dienos Australijoje.	9
NAUJOS KNYGOS —	
Meninė išraiška, A. R.	10
Optimizmo knyga, Z. Tenisonaitė.	11
Pranas Visvydas, —	
Kilnioji vasara, eilėraštis	11
Alė Rūta, —	
Dail. Stankūnienės meno paroda	12-13
Juozas Andrius, —	
Tragiškos lietuvių dienos	14-16

ENGLISH SECTION

V. Cekanauskas	17
Distinguished Lithuanian Woman Settler in New Hampshire, by Vytautas Sirvydas	18
Study Finds Ethnic Media Use High ...	18
Resolution	19
Greetings by Secretary of State	19
Affinities in the Poetic Universe, by John Skirius	20-21
Book Review by Emanuel Jarasunas ...	21

BACK COVER

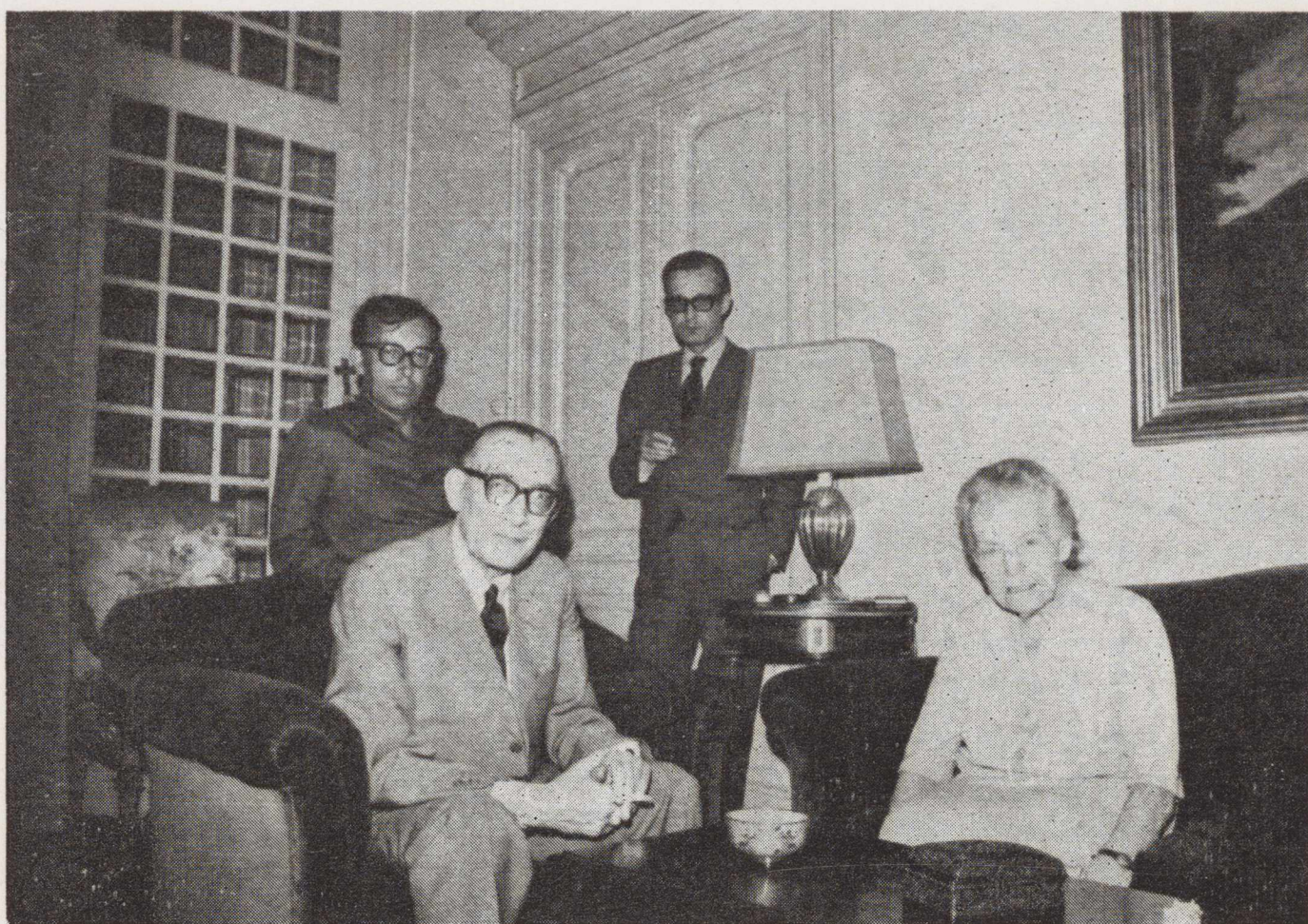
Lithuania Independence Day in Australia. After special Mass, Lithuanians and clergy gather at entrance of Sydney Cathedral. Top row, Chairman of Lithuanian Day committee Dr. B. Vingilis, former Lithuanian community president Prof. D. A. Kabaila, Sydney Cardinal Sir Freeman and Lithuanian priests.

—Foto by Baravykas

LIETUVIŲ DIENOS AUSTRALIJOJE —

Po pamaldų Sydnėjaus katedroje. Viršuje, kairėje matome Lietuvių Dienų komiteto pirmininką dr. B. Vingilį, buv. Krašto valdybos pirm. prof. dr. A. Kabailą, Sydnėjaus kardinolą Sir Freeman ir lietuvių kunigus.

Nuotrauka Baravyko

Diplomatinė Lozoraičių šeima Romoje. — Priešais: Stasys Lozoraitis, Lietuvos Diplomatijos šefas, ir Vincenta Lozoraitienė; toliau: Stasys Lozoraitis, jr., atstovas prie Šv. Sosto, ir Kazys Lozoraitis, atstovybės sekretorius.
Foto D. Barauskaitės

Seated, from left, Stasys Lozoraitis, chief of Lithuanian Diplomatic Service and Mrs. Vincenta Lozoraitis. Standing: Kazys Lozoraitis, chief editor of Lithuanian section of the Vatican Radio, and Stasys Lozoraitis, Jr., Lithuanian representative at Holy See.
—Foto Danutes Barauskaitės

Dėmesio Vlikui ir Tautos Fondui

Vasario Šešioliktoji — Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo sukaktis. Tą sukaktį minėdami, prisiminkime, kad mūsų pareiga yra — ir tik mes turime galimybę — neleisti pasauliui užmiršti, kad Lietuva turi būti laisva.

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir Tautos Fondas kreipiasi į jus, visuose laisvojo pasaulio kontinentuose gyvenančius, ir prašo remti Tautos Fondą (Lithuanian National Foundation) bei Lietuvos Laisvės Išdą, kuris kaupis lėšas ateičiai.

Tautos Fondas yra pagrindinis Vliko darbams lėšų telkėjas. Be nuoširdžių ir ištikimų Tautos Fondo rėmėjų pagalbos nebūtų įmanoma išleisti Eltos biuletenių šešiomis kalbomis, kurie pasiekia visų didžiųjų valstybių valdžios atstovus, spaudą, radijo stotis, universitetus, bibliotekas ir kt. Nebūtų įmanoma palaikyti ryši radijo bangomis su pavergta Lietuva — o tas ryšys jiems yra lyg plyšys geležinėje uždangoje, per kurį jie gali pažūrėti į laisvąjį pasaulį. Nebūtų buvę taip pat įmanoma išleisti įvairius informacinius leidinius, tiek JAV-bėse, tiek Europoje, apie Lietuvą ir jos padėtį. Nebūtų įmanoma dalyvauti įvairiose mums svarbiose konferencijose. Didžiausių pastangų artimiausioje ateityje pareikalaus Madrido konferencijai pasiruošimai, kuriuos vykdo Vliko sudarytoji Žmogaus Teisių Komisija. Bus taip pat vykdomi su estais ir latviais pereiną rudenį bendrai sutarti uždaviniai.

Nežiūrint laukiamų pasikeitimų Vliko valdyboje, Vliko tikslai lieka tie patys, kurių vykdymui jis buvo pašauktas Lietuvoje prieš 35 metus, ir jo darbai neužsibaigs tol, kol reikės kelti Lietuvos bylą pasaulio forume ir ginti jai teisėtai priklausančią suverenumą.

LOZORAICIO LAIŠKAS ALTAI

Lietuvos atstovas prie Šv. Sosto Stasys Lozoraitis, jr. ALTos pirmininkui dr. K. Šidlauskui atsiuntė tokio turinio raštą:

“Sužinojęs apie Tamstos išrinkimą į senos bei reikšmingos Amerikos lietuvių organizacijos pirmininkus, noriu Tamstą pasveikinti ir palinkėti geriausios sėkmės.

Tamsta pradėdi darbą sunkiu lietuvių politinio gyvenimo momentu, tad noriu čia pažymėti, kad noriai bendradarbiausiu su Amerikos Lietuvių Taryba, siekiant bendrų tikslų”.

Siųskite auką Tautos Fondui ir Lietuvos Laisvės Išdai (Lithuanian National Foundation, POB 21073, Woodhaven, NY 11421). Nepamirškite tų dviejų institucijų sudarydami testamentus. Tautos Fondo Informacinė Tarnyba suteiks reikalingų žinių. Kviečiame jos patarimais pasinaudoti, nes, palikimus tvarkant per Tautos Fondą, kuris yra nuo mokesčių atleista organizacija (Ex. Org. Cert. EX-51-0172223), sutaupomi aukšti palikimo mokesčiai ir tuo pačiu padedama Lietuvos laisvinimo reikalams.

Visiems Tautos Fondo ir Lietuvos Laisvės Išdo rėmėjams bei prisiminusiems juos savo testamentuose, nuoširdžiai dėkojame.

Dr. Kęstutis Valiūnas

Jurgis Valaitis

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo
Komiteto Pirmininkas

Tautos Fondo Tarybos
Pirmininkas

KURLINK NAUJASIS PIRMININKAS SUKS ALTĄ?

Pokalbis su dr. Kaziu Šidlausku

Energingajam dr. Kaziui Bobeliui išvykus į St. Petersburgą, Floridą, Amerikos Lietuvių Taryba naujauju pirmininku išsirinko ilgametį valdybos narį, ligšiolinį vicepirmininką dr. Kazį Šidlauską. Naujasis pirmininkas — suvalkietis, gimęs Gutkaimio k., Kybartų vls., Vilkaviškio apskrityje. Yra sukaktuvininkas: vasario 26 d. jam suėjo 65 metai amžiaus (gimęs 1914 m.). Gimnaziją lankė Kybartuose. Danijos sostinėje Kopenhagoje baigė aukštąją prekybos mokyklą. 1938 metais yra baigęs Lietuvos karo mokyklos 13-tąją aspiran-

Dr. Kazys Šidlauskas Kopenhagoje, lankant prekybos mokyklą (1934 m.).

Kazy Sidlauskas in Copenhagen business school, 1934.

tų laidą ir gavęs atsargos leitenanto laipsnį. Studijavo teisę Vytauto Didžiojo ir Vilniaus universitetuose, gaudamas diplomą 1943 m. Teisės studijas gilindamas Miunchene, Vokietijoje, pasiekė daktaro laipsnį. Atvykęs į JAV 1949 m., čia dar baigė vieną iš pirmaujančių šio krašto universitetų — Harvardo, gaudamas teisų magistro laipsnį.

Šalia uolių studijų, dr. K. Šidlauskas yra pasižymėjęs ir visuomeninėje, teisinėje bei ekonominėje veikloje: jis yra dirbęs Lietūky ir Line, dešimtį metų buvo Cook apskrities prokuroro padėjėjas, o nuo 1975 m. yra Public Defender įstaigos advokatas Chicagoje. Ateitininkas. Domisi politine veikla. Yra buvęs krikščionių demokratų centro valdybos pirmininkas, Vliko narys, Europos krikščionių demokratų unijos vykdomojo komiteto narys.

Dr. Kazys Šidlauskas kalba ALTos 1978 m. metinėje konferencijoje, Chicagoje.

Dr. K. Sidlauskas speaks at annual Lithuanian Council conference in Chicago.

Dr. K. Šidlauskas yra ramaus, šalto būdo, preciziško teisinio galvojimo vyras. Pasižymėjo sugebėjimu ruošti įvairius turiningus Altos memorandumus, turi įvairių lietuviškų grupių pasitikėjimą, dažnai dalyvauja posėdžiuose Washingtone, kur plečia ryšius su valdžios įstaigų žmonėmis, informuodamas apie Lietuvos reikalus.

Buvo įdomu, kuria kryptimi naujasis pirmininkas dabar vairuos Altą. Pateikiau jam eilę klausimų, į kuriuos jo duotus atsakymus čia ir spausdiname.

— Jūs esate teisininkas. Kas palenkė Jus pasirinkti sau šį pašaukimą?

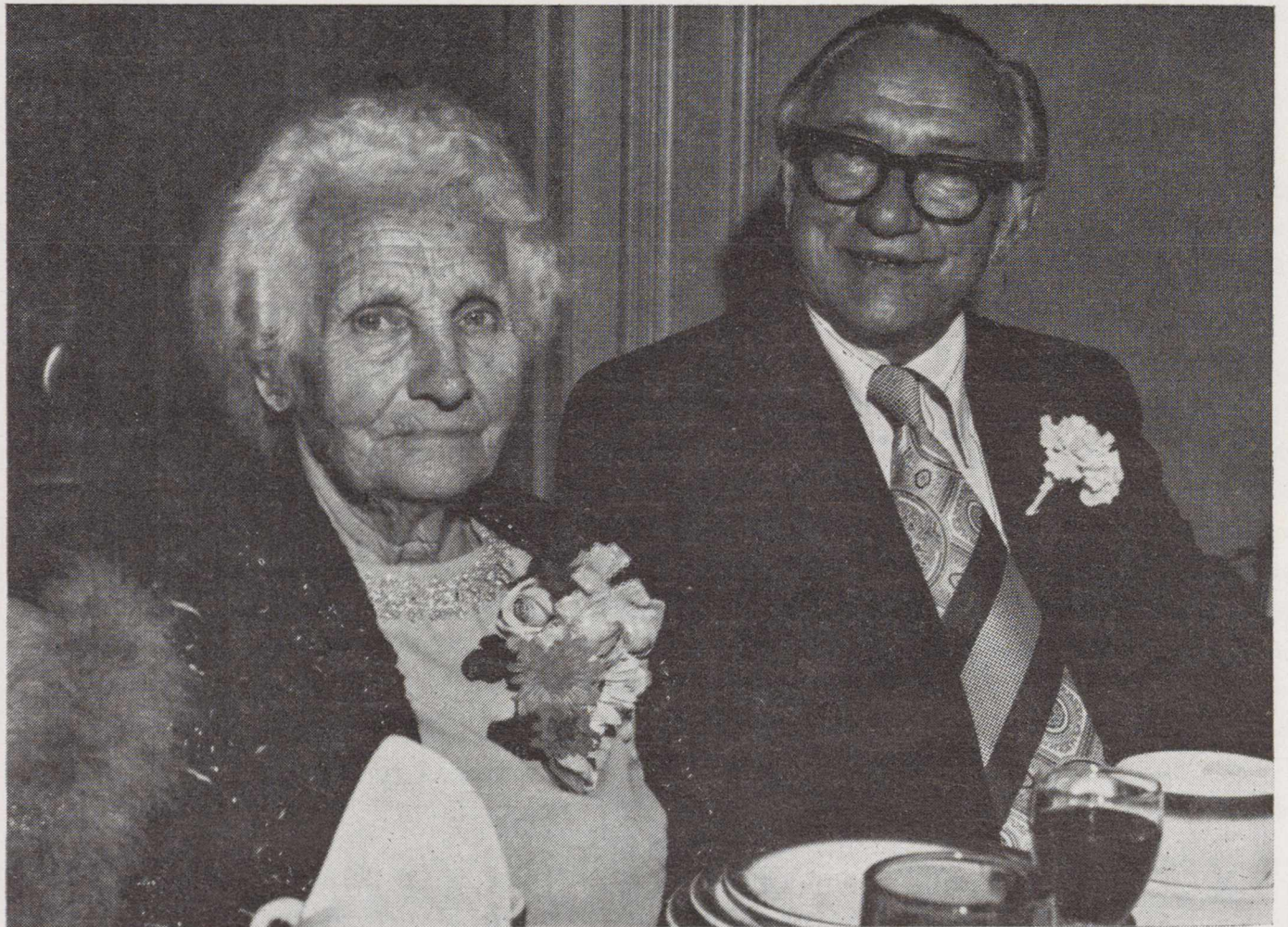
— Pastebėjau, kad man labai patiko teisės mokslai. Dar einant gimnazijos kursą, mane labai sudomino visuomenės mokslas, o lankant Prekybos institutą Kopenhagoje, man

Dr. K. Šidlauskas Austrijoje plieno įmonės prekybos mokyklą (1934 m.).

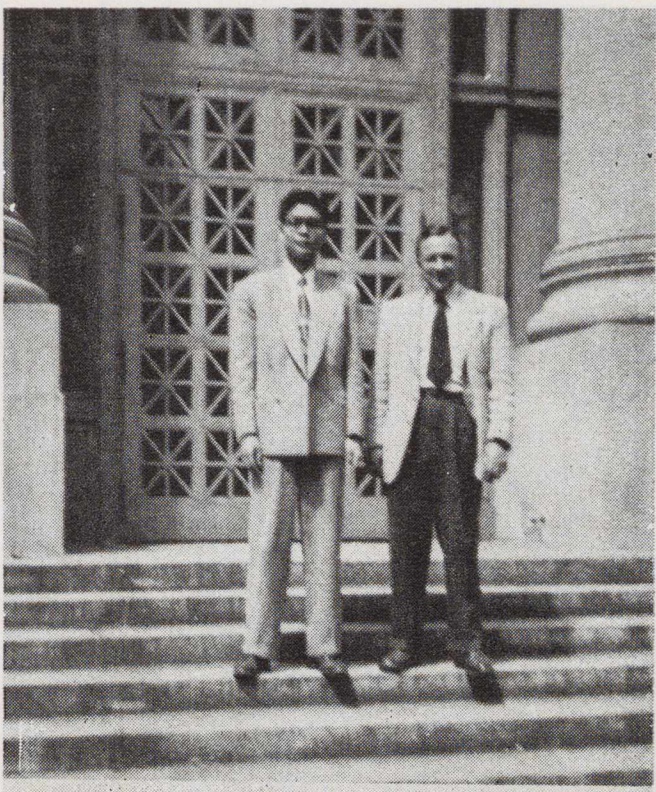
Kazy Sidlauskas as office worker in steel factory in Austria, 1944.

vėl labiausiai patiko teisės dalykai. Todėl, sugrįžęs į Lietuvą, 1936 m. įstojau į Kauno universiteto Teisų fakultetą. Studijas teko du kartus pertraukti dėl kariuomenės tarnybos ir bolševikmečio, bet vistiek man tas teisų studijas pavyko užbaigti Vilniaus universitete 1943 m. liepos mėn., gaunant teisinin-

Dr. Kazys Šidlauskas su motina, šiuo metu tebegyvenančia St. Petersburge, Floridoje.

Dr. K. Sidlauskas with his mother, who is at present living in St. Petersburg, Florida.

Dr. K. Sidlauskas prie Harvardo teisių fakulteto didžiųjų rūmų su studentu iš Filipinų (1951 m.).

Kazys Sidlauskas at Harvard University with friend from the Philippines in 1951.

ko diplomą, išlaikius visus reikalaujamus egzaminus, pas prof. Roemerį parašius diplomini darbą iš valstybinės ir konstitucinės teisės.

-- Teisę studijavote Lietuvos, Vokietijos, JAV aukštosiose mokyklose Koks susidarė išpūdis apie teisės mokslus šiuose kraštuose?

— Lyginant Lietuvos universiteto teisės studijų programą su Vokietijos, bent Miuncheno universiteto, kuriame man teko studijuoti, man susidarė išpūdis, kad Lietuvos teisininkams teko išeiti visą eilę kursų iš tokių sričių, kurios praktiškai teisininko darbui nedaug turi reikšmės, kaip įvairūs ekonomikos ir finansų mokslo dalykai. Vokiečiai koncentravosi apie pagrindinius teisininko darbui reikalingus dalykus. Taip, pvz., mes turėjome vieną civilinės teisės kursą, o pas vokiečius civilinė teisė buvo padalinta į keletą atskirų kursų, kaip sutarčių, šeimos, prievolių ir kitus civilinės teisės dalykus.

Amerikoje mane nustebino faktas, kaip teisės studijos gali būti padarytos tokiomis sunkiomis, bent Harvardo teisių fakultete, kur bent mano laikais, buvo vartojamas Sokrato arba vad. kazuistinis studijų metodas. Ruošiantis klausyti paskaitos, reikėdavo perskaityti 50, 100 arba pora šimtų puslapių teismų sprendimų motyvų, kurių faktus ir išvadas reikėdavo atsiminti, nes tą medžiagą diskutuodavo profesorius su studentais per savo paskaitą. Šio metodo tikslas studentus išmokyti galvoti teisininkais.

— Kokia tema Jūs parašėte disertaciją ir kokias svarbesnes mintis ten iškėlėte?

— Miuncheno universitetui esu pateikęs disertaciją tema: "Vokietijos teismo galios konstitucinė reikšmė 19-tame šimtmety". Disertacijos tema lietė tą 19-tame šimtmety sukurto vad. vokiečių "Rechtsstaat", o svarbiau-

sią mano teisės problemą sudarė kompetencijos klausimų aiškinimas tarp Vokietijos bendrųjų ir administracinių teismų.

— Jūs teisės srity jau dirbate Lietuvoje, o dabar ilgus metus dirbate JAV teisės institucijose. Kokie išpūdžiai vienur ir kitur?

— Lietuvoje aš esu buvęs tik teismo kandidatas prie Vilniaus apygardos teismo, besiruošias valstybiniam egzaminui ir tik bent pusmetį 1944 m. ėjęs vienos Vilniaus apylinkės tardytojo pareigas. Atrodo, kad Lietuvoje teisininkų reputacija yra buvusi daug aukštesnė, negu ją matome šiame krašte, turint galvoj ilgą ir sunkų Amerikos teisininko profesinį pasiruošimą. Galbūt, kad teisininkų profesija šiame krašte yra per daug perpildyta, nes nėra jokių normavimų, kaip, pvz., su medicinos gydytojais.

— Šalia teisininko Jūs esate ir uolus visuomenininkas. Kas ir kaip Jus įsuko į šį ratą?

— Jau nuo pirmųjų gimnazijos klasių buvau įsijungęs į ateitininkų gretas. Kybartų gimnazijoje mums teko laimėti turėti vieną nepaprastą idealistą, patriotą mokytoją Antaną Tamulionį, dabar gyvenantį Clevelande. Atrodo, kad šis mokytojas bus ne tik man, bet ir mano bendraklasi a.a. Leoną Prapuolienį

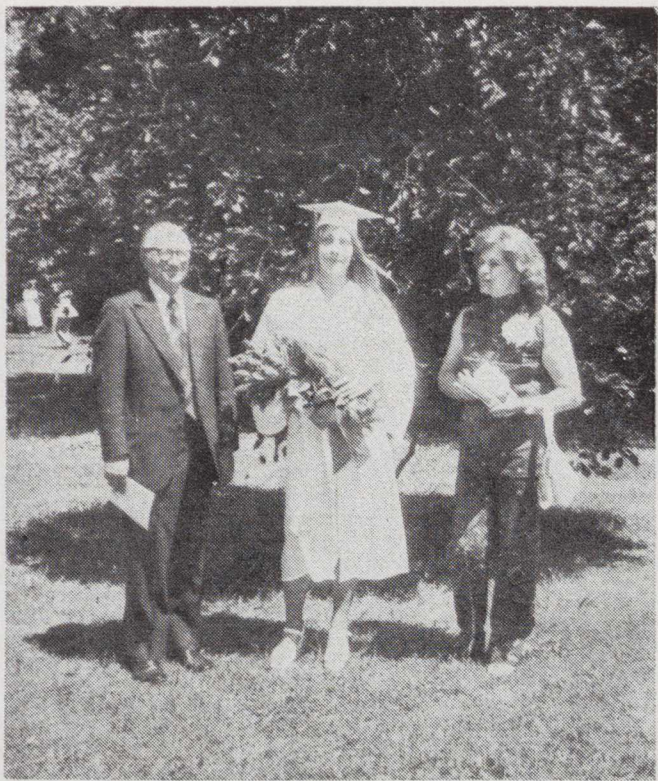
Dr. Kazys Sidlauskas kalba JAV senatoriaus Paul H. Douglas rinkiminėje kompanijoje.

Dr. Kazys Sidlauskas campaigning for Sen. Paul H. Douglas.

Dr. Kazys Sidlauskas su Chicagos lietuviais demokratais — Illinois senatorium Frank D. Savicku ir teisėju Alphonse Wells.

Dr. K. Sidlauskas with Lithuanian Democrats, Senator Frank D. Savickis of Illinois, and Judge Alphonse Wells.

Dr. Kazys Šidlauskas su žmona Elena ir dukra Audrone, dukters gimnazijos baigimo proga, St. Mary's Academy kieme, Riverside, Rhode Island (1975 m.).

Dr. K. Sidlauskas, his wife Elena, and daughter Audrone at her graduation from St. Mary's Academy, Riverside, Rhode Island, 1975.

užangažavęs į visuomeninę veiklą. Prapuolenis, vietoj besirūpinęs savo turtingų tėvų palikimo reikalais, nuėjo į labai pavojingą bolševikmečio pogrindį, bet sulaukė dienos po 1941 m. Lietuvos sukilimo, kada jis per Kau-no radijofoną galėjo paskelbti nepriklausomos valstybės atstatymą. Nors man neteko pogrindžio veikloj dalyvauti, bet šitokių kilnių pavyzdžių poveikyje man atrodė, kad aš neturiu teisės pasitraukti iš lietuvių politinės veiklos.

— Jau daugelį metų esate Amerikos Lietuvių Tarybos valdyboje. Kas nulėmė, kad Jūs savo visuomeninę veiklą daugiausia koncentruojate į šią instituciją?

— Prieš įsijungiant į Amerikos Lietuvių Tarybą, man teko eilę metų dalyvauti Vliko veikloj, ypačiai tais laikais, kuomet įvyko Vliko apsiungimas, kai eilę metų Vliko veikloj nedalyvavusios grupės, vėl sugrįžo į šį veiksnį. Šia proga man malonu paminėti Lietuvos Atgimimo Sąjūdį, kuris davė pradžią Vliko apsiungimui.

Dalyvaujant Vliko veikloj, man dažnai tek-davo turėti reikalų su ilgamečiais Amerikos Lietuvių Tarybos prezidiumo nariais: Leonar-du Šimučiu, dr. Pijum Grigaičiu ir Mykolu Vaidyla. Ryšiai su šiais garbingo atminimo vyrais ir nulėmė mano įsijungimą į Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą.

— Jūs esate veiklus krikščionių demokr-atų sąjūdy. Ką manote apie krikščioniškosios demokratijos reikšmę mūsų tautai ir jos at-eitį lietuviuose ir tarptautinėje plotmėje?

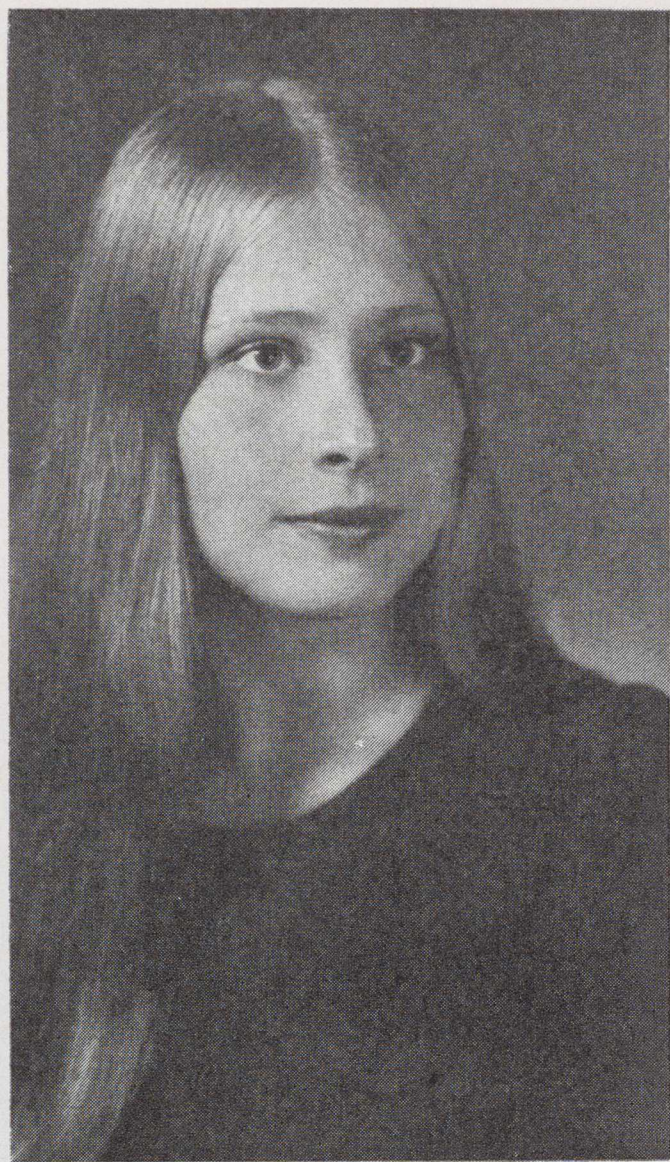
— Negalėčiau pasakyti, kad aš tebesu veik-lus krikščionių demokratų sąjūdy, bet esu pa-

silikęs jų eilėse, ir man malonu, kad jie ma-ne tebelaiko savo žmogumi. Neturiu jokios abejonės dėl didelės krikščioniškosios demo-kratijos reikšmės šiuo metu pavergtai lietuvių tautai ir ateity, kiek tenka skaityti ir girdėti Amerikoje atsilankančių iš Lietuvos tautiečių apie dabartinę padėtį okupuotoje Lietuvoje. Kiek liečia tarptautinę plotmę, tai mes žino-me apie stiprias Vakarų Europos krikščionių demokratų partijas, kurios buvo arba tebėra daugumos partijos, nešančios atsakomybę už savo krašto likimą.

— Jūs eate aktyvus krikščionis demokra-tas, o į Altą esate paskirtas iš sandariečių są-jūdžio. Kokiu būdu juose esate įsigijęs tokį pasitikėjimą?

— Sandariečių sąjūdis, kaip jį man yra aiš-kinęs a. a. Mykolas Vaidyla ir dabartinis San-daros pirmininkas Povilas Dargis, yra Ame-rikos lietuvių ideologinė vidurio grupė, ku-rioje rado ir teberanda sau vietos įvairių įsi-tikinimų žmonės. Daug Amerikos lietuvių vy-čių, dėl kurių katalikiškos pasaulėžiūros ne-tektų abejoti, buvo ir šiuo metu tebėra San-daros organizacijos nariais. Kiek klausimas liečia mano pas sandariečius įsigytą pasitikė-jimą, tai man rodos, kad Sandaros vadovybė buvo visą laiką patenkinta mano Taryboje atliekamais darbais.

— Amerikos Lietuvių Tarybą sudaro la-bai skirtingų ideologijų grupės, bet darbas vyksta didžiame sutarime. Kaip tą aiškinate?

Audronė Šidlauskaitė, Elenos ir dr. Kazio Šidlauskų duktė, Syracuse, NY, universiteto studentė, šiais metais baigianti reklamos (ad-vertising) ir politinių mokslų kolegijos kursą.

Audrone Sidlauskaitė, daughter of Dr. K. and Elena Sidlauskas, is getting her degree in ad-vertising and political science this year at the University of Syracuse, N.Y.

Dr. Kazys Šidlauskas su motina ir seserimis, švenčiant motinos 85 metų amžiaus sukaktį (1973 m.). Iš kairės: Juzė Jakubėnienė, Ele-na Dambriūnienė, Marija Gorodeckienė, Ona Radomskienė ir Česlava Aleksonienė.

Dr. K. Sidlauskas with his mother and sisters at mother's 85th birthday in 1973. From left, Juze Jakubeniene, Elena Dambriuniene, Ma-rija Gorodeckiene, Ona Radomskiene and Ces-lava Aleksoniene.

— Atrodo, kad skirtingų ideologinių grupių sutartinis darbas Amerikos Lietuvių Taryboje išsivystė per ilgą, beveik keturių dešimtmečių, jos veiklos, laiką t. y. beveik dvigubai ilgesnis laikotarpis, negu atsikūrusios laisvos Lietuvos valstybė turėjo progos puoselėti savo politines ir visuomenines institucijas.

Kiek man žinoma, Tarybos veiklos pradžioj, jos grupių darbas nebuves toks sutartinis, bet jau Leonardo Šimučio pirmininkavimo laikais, tie grupių nesutarimai, vykdant Tarybos darbus, išsilygino.

— Esate išrinktas Altos pirmininku. Kaip vaizduojatės veiklą Jūsų vadovybėje?

— Labai platus klausimas. Galiu tik tiek pasakyti, jog stengsiuos, kad Alta nenukryptų nuo savo prieš dešimtmečius deklaruotų tikslų ir kad jos reikšmė nesumažėtų Amerikos lietuvių visuomenėje.

— Šioje Altos valdyboje yra įvesta pirmininko pavaduotojo institucija ir tam postui yra išrinktas dr. Jonas Valaitis. Koksai bus darbų pasidalinimas jūsų tarpe?

— Altos valdyboje mes nesame turėję nuolatinio pirmininko pavaduotojo arba bent vicepirmininko pozicijos nuo dr. Pijaus Grigaičio laikų. Man rodos, kad ši pirmininko pavaduotojo institucija sustiprina Altos organizacinę struktūrą, ypač tais atvejais, jei kartais pirmininko vieta, jo kandencijos metu, pasiliktų laisva.

Dr. Joną Valaitį domina tarpgrupinių ir tarporganizacinių ryšių problemos ir tą sritį aš esu numatęs jam pavesti tvarkyti.

— Jūsų pirmininkavimo metu vyks paruošiamieji darbai Madrido konferencijai. Ko-

Genocido Parodai Ruošti Komitetas: sėdi— dr. Kazys Šidlauskas, dail. Adomas Varnas, dail. Z. Kolba; stovi — Jonas Jasaitis, J. Adomaitis, J. Bertasius, Leonas Prapuolenis ir J. Skorubskas.

kius planus dėl to turite?

— Mes jau šiuo metu sudarome Madrido konferencijai pasiruošti Altos komisiją, kurios vadovavimą norime pavesti prityrusiam didelių parengimų organizatoriui dr. Leonui Kriaučeliūnui.

Pasiruošimą Madrido konferencijai teks vykdyti su kitais veiksniais, įtraukiant į šį darbą ir Amerikos latvius ir estus.

— Šiomet bus šaukiamas Lietuvių kongre-

The Committee for Genocide Exhibition. Seated, Dr. K. Sidlauskas; artist A. Varnas; artist Z. Kolba [deceased]; standing: J. Jasaitis, J. Adomaitis, J. Bertasius [deceased], Leonas Prapuolenis [deceased], and J. Skorubskas.

sas Clevelande. Ką apie tai galėtumėte pasakyti?

— Pagal nusistovėjusią tvarką ir Amerikos Lietuvių Tarybos statutą, Amerikos lietuvių kongresai šaukiami kas penkeri metai "pamemonstruoti Amerikos lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos išlaisvinimą,.... aptarti pasiruošimą specialiai akcijai, reikalaujančiai plačiosios visuomenės įsijungimo ir paramos." Ši kartą toji specialioji akcija, reikalaujanti plačiosios Amerikos lietuvių visuomenės įsijungimo ir paramos, kaip tik turėtų būti pasiruošimas Madrido konferencijai.

— Iki šiol Alta artimai bendradarbiavo su Vliku. Turbūt reikia ir toliau tikėtis tokio sklandaus bendradarbiavimo?

— Visą laiką esu buvęs nuomonės, kad Alta turėtų labai artimai bendradarbiauti su Vliku, jei ne dėl kitų priežasčių, tai vien tik dėl abiejų veiksmų grynai politinės prigimties.

— Vienu iš pirmųjų Jūsų vadovaujamos valdybos darbų buvo laiškas Lietuvių Bendruomenei. Ar tai reiškia, kad Alta yra linkusi išlyginti ryšius su Lietuvių Bendruomene ir plėsti bendras pastangas Lietuvos laisvinimo reikaluose?

— Neturiu jokios abejonės, kad ryšius su Lietuvių Bendruomene reikia išlyginti ir padėti sutvarkyti. Perdaug jau įgrišo Amerikos lietuvių visuomenėje girdimas riksmas dėl susiskaldymo ir bereikalingo jėgų eikvojimo neracionalioj konkurencijoj. Tačiau mes norime tą atlikti be jokių kaltės kompleksų iš

Dr. Kazys Šidlauskas kalba Cicero lietuvių respublikonų susirinkime apie Lietuvos konstitucijas.

Dr. K. Sidlauskas speaking at a Lithuanian Republican meeting in Cicero, Ill.

Tarybos pusės dėl susidariusios padėties.

Atrodo, kad padėtis paskutiniaisiais laikais yra kiek palinkus į gerąją pusę. Atsimenu, jog prieš keliolika metų jau buvo skelbiama, kad Amerikos Lietuvių Taryba neatliekanti savo uždavinių, todėl kiti turį užimti Tarybos vietą. Mačiau, bent dr. Kazio Bobelio pirmą rinkavimo metais, tikrai toj Taryboj netrūko akcijos. Todėl, dabar jau sakoma, kad Lietuvių Bendruomenė politiniame sektoriuje atliekanti tikrai tokius darbus, kurių kiti veiksniai nesiima atlikti, kaip pvz., atitaisymas į enciklopedijas ir net į mokslo veikalus sovietų įbruktų melų ir propagandos apie Baltijos valstybes.

Iš tiesų, tų gerų darbų lietuvių tautos laisvės byloj niekados nebus per daug, bet mums reikia rūpintis, kad nebūtų dublikacijos ir bereikalingos konkurencijos, o būtų siekiama tų darbų koordinacijos.

Kaip mes, pvz. galime tinkamai pasiruošti Madrido konferencijai, į kurią ir paskutinis Vliko seimas yra atkreipęs didelį dėmesį, jei JAV lietuvių visuomenėje nėra vieningos nuomonės dėl Helsinkio Baigiamojo Akto ir Belgrado bei Madrido konferencijų reikšmės Baltijos valstybių laisvės byloj?

— **Altos veikla numatoma plėsti ir specialiose komisijose. Ką šiuo reikalu galėtumėse pasakyti?**

— Šalia likšiolinių nuolatinių Altos valdybos komisijų: sekretoriato, politinės ir teisios, visuomeninių ryšių, Altos skyrių, finansų, jaunimo, informacijos ir namų administracijos komisijų, esame numatę įsteigti naują visuomeninių studijų ir planavimo komisiją, kuriai vadovauti norime kviešti naują Altos vicepirmininką adv. Povilą Žumbakį.

Tais žodžiais naujasis Altos pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas baigė savo pasikalbėjimą.

Malonu, kad nežiūrint savo gausių darbų, rado galima pasisakyti tiek daugeliu klausimų.

Juozas Prunskis

ISIGYKITE ALGIRDO GUSTAIČIO KNYGUTES

"200.000-000 AND LITHUANIA", anglų k., II-ji laida, kaina \$1.50

"LIETUVA — EUROPOS NUGALETOJA", tinka visiems, 80 iliustracijų. Kaina \$2.50

Alg. Gustaičio Užpuola bitės. Iliustravo Vytautas Stasiūnaitis. Kaina \$2.00

Lietuvių Dienų administracija
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029

Telefonas 1 (213) 664-2919

Iš kairės: Muzikas A. Jurgutis, Živilė Numgaudaitė, veikalo režisierė, ir autorius A. Kairys.

Foto V. Jasinevičius

From left to right: Musical director A. Jurgutis, director Zivile Numgaudaitff, and author A. Kairys.

Foto V. Jasinevičius

LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIS "DAINAVA"

Veiklos santrauka 34 metų bėgyje, ryšium su muzikinės dramos "Emilija Platerytė" pastatymu

Lietuvių Meno Ansamblis "Dainava" įsikūrė 1945 metais Vakarų Vokietijoje, Hanau lietuvių stovykloje. Į JAV-bes ansamblis persikėlė 1950 metais ir be pertraukos reziduoja Chicagoje iki šių dienų. Taigi, ansamblis jau 34 metus tęsia muzikinę veiklą ir beveik išimtinai bazuojasi lietuvių kompozitorių kūrinių atlikimu bei rūpinasi naujos lietuviškos muzikinės literatūros prieaugliu.

Ansamblis per tą laiką turėjo daugiau kaip 300 koncertų, 12 muzikinių veikalų pastatymų, 5 klasikines oratorijas ir 4 lietuviškas kantatas. Išleido dvi plokšteles. Dalyvauja visose Dainų ir Tautinių Šokių šventėse. Kalėdų ir Velykų šventėse kasmet gieda Šv. Kryžiaus bažnyčioje ir savo repertuare turi 9 mišraus ir vyrų choro mišias. Beveik kasmet atlieka meninę pogramą Vasarų 16-sios minėjimo iškilmėse.

Ansamblio narių sąstatas svyruoja tarp 60-75 asmenų. Ansamblyje buvo šie dirigentai: Vladas Adomavičius, Juozas Žemaitis, Bronius Jonušas, Stepas Sodeika, Algirdas Šimkus, Petras Armonas, Audronė Simonaitytė-Gaižiuvienė, o dabar — Aloyzas Jurgutis, prieš kurį laiką pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos.

Aloyzas Jurgutis ansambliai jau yra parašęs du muzikinius veikalus ir juos dirigavęs su simfoninio orkestro palyda, būtent: 1976 m. "Pamario pasaką", pagal rašyt. Danutės Brazytės-Bindokienės tekstą, ir 1977 m. — "Kūlgrindą", pagal Nijolės Jankutės-Užubalienės tekstą.

Šiais metais ansamblis vėl stato naują Aloyzo Jurgučio veikalą — muzikinę dramą "Emilija Platerytė", pagal rašytojo Anotauliaus Kairio libretą. Spektakliai įvyks 1979

kovo 31 d. premjera, ir kitas spektaklis — balandžio 1 d. 3 val. p. p. Marijos Aukšt. Mokyklos salėje.

Šią 3-jų veiksmų 4-rių paveikslų muzikinę dramą dirguoja Aloyzas Jurgutis, režisierė — Živilė Numgaudaitė, dailininkas — Jurgis Daugvila.

Ansamblio valdybą šiuo metu sudaro: Aleksas Smilga, pirm., Vytautas Jasinevičius, vicepirm., Vytas Radys, kasininkas, Dangulė Ilginytė, sekretorė, Mėta Gabalienė, finansų sekretorė, Nelia Paulauskaitė ir Jonas Paštukas, nariai

ANGLIŲ - LIETUVIŲ K. ŽODYNAS LIETUVIŲ - ANGLŲ K. ŽODYNAS

Kiekvienas po 30,000 žodžių ir posakių. Irišta kietais viršeliais ir per 500 psl.

Vieno žodyno kaina \$10.

Persiuntimui pridėkite \$1.00.

LD IŠLEISTOS KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

Vytės Nemunėlio Meškiukas Rudnosiukas. Spalvotos dail. V. Stančikaitės iliustracijos. Kietais viršeliais. Kaina \$4.00

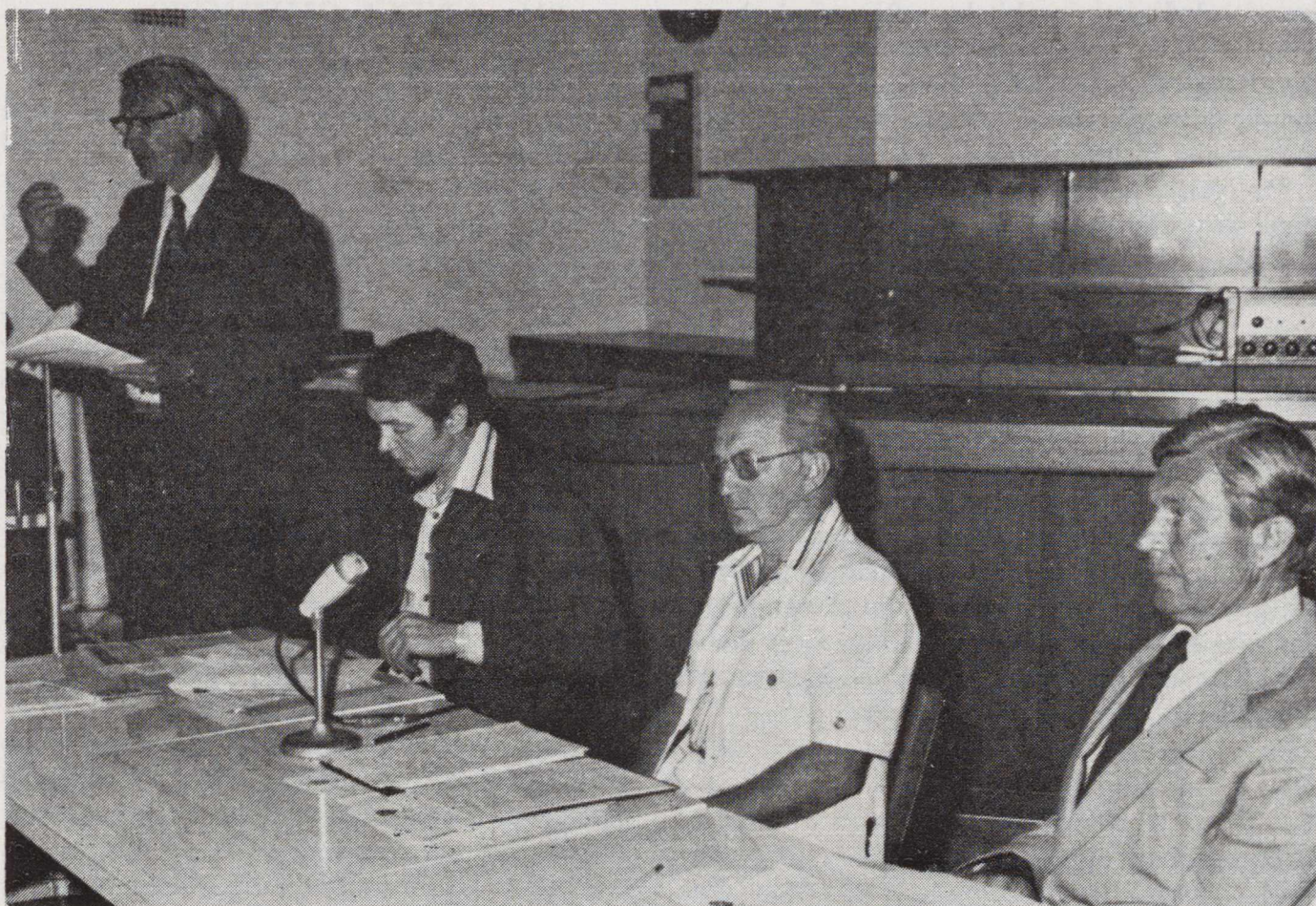
Pridėkite persiuntimui 50 cent.

Danutės Brazytės-Bindokienės Keturkojis ugniagesys. Apysakaitė mažiesiems. Su Zitos Sodeikienės iliustracijom.

Kaina su prisiuntimu \$2.50

Daumanto Čibo Žaižaras. Iliustravo dail. Ada Korsakaitė-Sutkuvienė.

Kaina su prisiuntimu \$2.50

Krašto Tarybos prezidiumas Australijoje. Iš kairės: prof. dr. A. Kabaila, dr. K. Zdanius, inž. V. Bukavičius ir ALB garbės narys J. Lapšys.
Foto J. Sarkausko

The Presidium of the Lithuanian Council in Australia. From left, Prof. Dr. A. Kabaila, Dr. K. Zdanius, Inz. V. Bukevicius and honorary member J. Lapšys. —Foto by Sarkauskas

LIETUVIŲ DIENOS AUSTRALIJOJE

Antanas Laukaitis

Jau dešimtąjį kartą Australijos lietuviai atšventė savo "lietuviškąsias dienas". Lietuvių Dienos yra savaitę laiko trunkas tautinis festivalis, į kurį suplaukia visos mūsų kultūrinės, meninės, sportinės jėgos. Be šių visų parengimų, vienas iš svarbiausių šventės reiškinių, tai Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos suvažiavimas, kuris apsvarto visus bendruomeninius mūsų reikalus ir išrenka būsimąją Krašto valdybą sekantiems dviems metams. Jau antą kartą iš eilės, be mūsų vietinių pajėgų, savo mielais ir laukiamais svečiais mes turime užsienio lietuvius — tautinių šokių grupes. Praeitiosios šventės metu Melbourne mus džiugino ir linksmo Kanados Hamiltono šokėjų grupė "Gyvataras", vadovaujamas G. Breichmanienės, o šioje, pastarojoje mūsų šventėje, — nuostabūs Clevelando šokėjų vienetas "Grandinė", vadovaujamas L. ir A. Sagių, žavėjo ir stebino mus savo puikiai atliktais šokiais ne tik į Sydnėjų suskridusius Australijos lietuvius, bet taip pat ir australus ir Adelaidės bei Melbourne juos stebėjusius žiūrovus.

Šokėjų pasirodymai buvo plačiai aprašyti spaudoje, buvo rodomi televizijos ir policija turėjo net gatvėse sustabdyti judėjimą, kai jie šoko atvirame lauke ir miestų plazose. Šis, tiek vienos, tiek antros šokių grupės pasirodymas Australijoje, įrodo, kad mūsų lietuviškasis tautinis gyvenimas, nors ir po daugiau kaip 30-ties metų gyvenimo čia, dar nėra mirštantis, bet gajus ir lietuviškai gyvas. Gi toks masinis svečių atvykimas į šį tolimąjį Australijos kontinentą, taip pat ir lietuvių sportininkų, bei Melbourne dainininkų svečiavimasis Kanadoj ir Amerikoje Pasaulio Lietuvių Dienų metu, aiškiai parodo lietuviškąją meilę ir nuoširdumą vieni kitiems. Nes

tik lietuvis, kaip brolis broliui ir sesuo sesei, gali tai padaryti ir, nepaisant bet kokių vargų ir išlaidų, vienas kitą taip gražiai priimti.

10-tosios Australijos Lietuvių Dienos Sydnėje oficialiai buvo atidarytos gruodžio 26 dieną. Didžiojoje Sydnėjaus katedroje iškilmingas pamaldas laikė Sydnėjaus klebonas

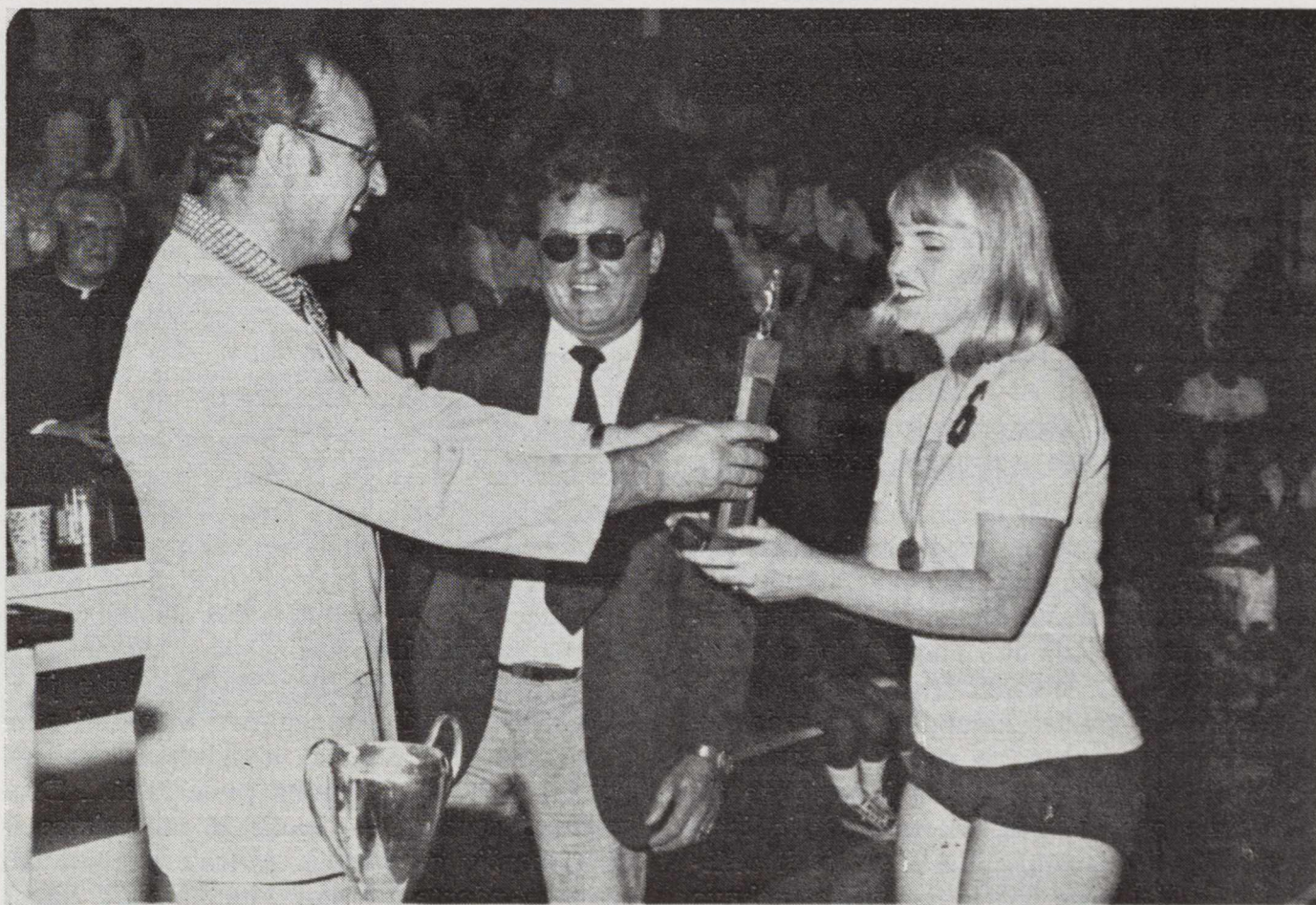
kun. P. Butkus, jam asistavo kun. P. Martūzas ir kun. dr. P. Bačinskas. Šiose pamaldose dalyvavo daugiau kaip 2000 žmonių, priekyje stovint visų organizacijų atstovams su savo vėliavomis, giedant Sydnėjaus "Dainos" chorui, vadovaujamam Br. Kiverio ir šių iškilmingų pamaldų garbės svečiu turint Sydnėjaus kardinolą Sir Freeman. Jis pasakė labai šiltą lietuviams pamokslą, trumpai paminėdamas mūsų istorijos liūdnuosius momentus ir prašydamas melstis už mūsų krašto laisvę. Po pamaldų kardinolui buvo įteikta Aušros Vartų gintarinis paveikslas.

Pats atidarymas vyko Bankstowne, kur yra ir Lietuvių Namai, didžiojoje rotušės salėje. Atidarymas buvo labai gražus ir įspūdingas, lietuviškiems šaukliams trimituojant ir kviečiant, kaip ir senovėje, pradėti šią lietuviškąją šventę. Scenoje, puikiai išliustruotoje besikeičiančių šviesų spektre, matėsi išsirikiavę tautiniais drabužiais apsirengę "Dainos" choristai, o aukštai virš jų, kaboją šventės simbolinė emblema.

Malonūs V. Juškos ir G. Viliūnaitės balsai, angliškai ir lietuviškai supažindino pilną didžiulę salę žiūrovų su atidarymo programa, paaiškindami mūsų senovės papročių reikšmę, kurių dalis buvo parodyta ir čia. Buvęs IX-sios šventės pirmininkas inž. K. Lynikas simboliškai perdavė didžiulį ažuolo lapų vainiką dabartinės šventės pirmininkui dr. B. Vingiliui, kuris jį, kaip tęstinumo ir stiprybės simbolį, pakabino apačioje šventės ženkle.

Atidarymo pabaigoje vyko meninė dalis, kur pirmą kartą svečiai galėjo pasidžiaugti ir "Grandinė" pasirodymu, sukeldami jiems didžiules ovacijas.

X-jų Lietuvių Dienų globėjas ir patronas buvo Australijos ministeris pirmininkas M. J. Fraser, kuris pats jose negalėjo dalyvauti, nes tuo metu buvo Amerikoje. Tačiau ir be

Lietuvių Dienų rengimo komiteto pirm. dr. B. Vingilis įteikia laimėjimo taurę adelaidiškai Jonavičienei; vidury stovi buv. ALFAS pirm. A. Laukaitis.
Foto J. Šarkausko

Chairman of the Lithuanian Days Committee, Dr. B. Vingilis, presenting first prize to Mrs. Jonavicius from Adelaide. At center is former ALFAS president A. Laukaitis.

jo atidaryme buvo aukštų valdžios pareigūnų bei senatorių.

Pati šventė vyko labai sklandžiai. Dienos metu visą laiką stadionuose vyko sportinės varžybos, į kurias iš visos Australijos buvo suplaukę apie 300 sportininkų. Sporto šventės atidarymas buvo taip pat labai įspūdingas. Šventę atidarė Bankstowno miesto burmistras, dalyvaujant ir Australijos Krepšinio sąjungos prezidentui. Uždarymo metu šventės vėliava buvo perduota mažajam sostinės Canberros "Vilko" klubui, kuris pirmą kartą visoje sportinėje mūsų istorijoje, 30-tąją A. L. Sporto šventę surengs Australijos sostinėje, kur tegyvena tik apie 200 lietuvių.

Šventės dovanas įteikė mecenatai P. Mikalauskas, J. Šlitterienė, Lietuvių Dienų Komiteto pirmininkas dr. B. Vingilis, o pačią šventę uždarė buvęs ALFAS pirmininkas A. Laukaitis. Naujoji ALFAS valdyba yra Adelaidėje ir ją sudaro: pirm. J. Jonavičius, sekr. A. Skiparis ir išd. J. Doniela.

A.L.B. Krašto Tarybos posėdžiuose dalyvavo 58 atstovai, neskaitant organizacijų pranešėjų. Buvo plačiai apsvastyta visas mūsų organizacinis gyvenimas, pranešimą padarius buv. pirmininkui prof. dr. A. Kabailai. Naujoji Krašto valdyba yra Adelaidėje. Ją sudaro: pirm. V. Neverauskas, I. Lapšys, M. Počius, L. Gerulaitis, A. Zamoiskis, G. Vasiliauskienė, T. Vabolienė ir J. Stepanas.

Šventėje labai įspūdingas buvo tautinių šokių vakaras, kuriame šoko įvairių miestų šokių grupės, įskaitant ir "Grandinėle". Šiam vakarui vadovavo Sydnėjaus vadovė M. Cox.

Dainų šventė, kurioje dainavo irgi paskirų miestų chorai, pasipuošę tautiniais ir labai gražiais scenos išeginiais drabužiais, paliko neužmirštamą įspūdį. Ypatingai gražiai buvo koncertas baigtas daina "Mano protėvių žemė" (žodžiai Bern. Brazdžionio, muzika Br. Budriūno), ir solo dainavo adelaidiškė solistė G. Vasiliauskienė. Bendrąjį chorą dirigavo St. Žukas, akomponuojant A. Laurinaičiui. Kaip ir Toronte, taip ir čia, tai buvo dainų koncerto iškiliausia viršūnė.

Sydnėjaus teatras "Atžala" su A. Kairio "Popiečio diagnoze" gražiai pasirodė savo spektaklyje; ši veiklą režisavo St. Skorulis.

Jaunimo talentų koncertas ir vėliau jaunimo šokiai praėjo ir su didžiausiu pasisekimu. Gi "Grandinėlės" koncertas pačiame Sydnėjaus miesto centre sutraukė daugiau kaip 1500 žiūrovų.

Šventės metu vyko labai gerai pasisekusi meno paroda, kurioje dalyvavo daugumas mūsų iškiliųjų Australijos lietuvių menininkų. Šią parodą, kaip ir įspūdingą šventės atidarymą, bei V. Biveinio lietuviškųjų pašto ženklų, labai gražiai apibūdintą, parodą organizavo meno ekspertė dr. G. Kazokienė. Į visą šį organizavimo darbą ji įdėjo ne tik savo žinių sugebėjimus, bet taip pat ir lietuvišką širdį bei jausmus, ko pasekoje ji atsiekė, ko iki šiol šiose srityse dar niekas nebuvo atsiekęs.

Šventės metu vyko ir įvairiausių suvažiavimų, kaip kunigų konferencija, Jaunimo Są-

jungos, Inžinierių-architektų, Sporto darbuotojų, LKVE Ramovės ir studentų suvažiavimai bei posėdžiai, viską užbaigiant net trimis Naujų Metų sutikimo baliais, kuriuose dalyvavo apie 2000 žmonių.

Po Naujų Metų skautai pradėjo savo rajoninę stovyklą Sydnėjaus skautų žemėje.

Šiandien 10-tosios Lietuvių Dienos Sydnėje jau liko praeityje, nors gražūs prisiminimai ir išgyventi įspūdžiai tebėra mūsų širdyse ir vaizduotėje. Tikėkimės, kad ir buvę mūsų svečiai iš Amerikos, Kanados, N. Zelandijos, Anglijos, ir net Lietuvos, neužmirš šių gražiųjų Australijos Lietuvių Dienų, širdyje pajusdami, kad ir čia, tolimojoje Australijoje dar plaka lietuviškos širdys ir čia, šioje kengūrų žemėje jie turi savo tikrus ir artimus draugus — Australijos lietuvius.

Skaitytojas iš Australijos rašo:

"Mūsų kultūriniai ryšiai su užjūriais vis platėja. Metų sąvartoje džiaugėmės "Grandinėle" iš Clevelando. O prieš tai buvome pagerbti gastrole raudonosios armijos kapelmeisterio Gorbulskio, kuris, atrodo, dabar yra vienintelis licencijuotas kompozitorius ir muzikologas tėvynėje. Jis kuria tautiškas, patrijotiškas dainas, pritaikydamas joms "natas" iš Soročino jomarko. Kitaip tariant, jis — dabartinės Lietuvos tikras Dolskis. Atsirado ne tik klausytojų (gana skystokai,) bet ir jo kūrybos entuziastingų išpildytojų iš tarpe mūsų garbingųjų ir pačių dievobaimingų intelektualų.

O šiandieną papildoma artilerija: koncertas čia atsiųstos iš po uždangos gastrolėms Garbulskio kūrybos profesionalės interpretatorės Ščiukaitės. Baisu darosi, kad "kultūroje" neprigertume".

NAUJOS KNYGOS

MENINĖ IŠRAIŠKA SIMO KUDIKOS

"LAISVĖS ŠUOLIUP"

A. Kairys, "Laisvės sonata", poema. Iliustruota dail. D. Kizlauskienės. Išleido "Dialogas", 179 m. Kaina \$6. Gaunamas pas knygų platintojus.

Šis eiliuotas 78 puslapių kūrinys yra dar viena meninė išraiška Simo Kudirkos "laisvės šuoliui" atžymėti. Atskiros poemos dalys pavadintos muzikiniiais terminais ir tarytum įgauna muzikinio bangavimo ritmą ne tik formos, bet ir minties atžvilgiu. Pirmoje dalyje — Allegro — sueiliuota beveik laikraštinė aktualija: žinia kaip žvejų laivas "Sovietskaja Litva" pasiekė Amerikos krantus, kaip jūrininko Simo Kudirkos sapnuoti ir svajoti nuostabūs pasaulio krantai ir laisvi miestai — jau čia pat, beveik ranka pasiekiami.... Dramatiškai aprašyti — šuolis ir atstūmimas ir Simo kančių grandinė.... Antroje poemos dalyje — Andante — jau kita "žinia": Simas Kudirka sugrąžintas ir uždarytas į kalėjimą. Ir čia daug svarstymų: ar nelaisvėje "būti ar nebūti" ir — "Atsakyk, brangioji laisve, kas esi?" — — —

"Mano broliai, mano seserys,
Tartum saulėj pumpurai sprogstą:
Laisvės siekė — nepasiekė,
Laisvės šaukė — neprišaukė,
Laisvę viję — nepaviję,
Laisvėn bėgę — neišbėgę,
Laisvei mirę — nenumirę —
Liko saulėje spindėti amžinai...."

Trečioje dalyje — Rondo — apie Simo Kudirkos drąsųjį ŽODĮ sovietiniame teisme. Ir paskutinė dalis — Pagaliau — kur trumpai reziumuojama Simo Kudirkos laimėjimas ir džiaugsmas.

Knyga gražiai išleista, iliustracijos įdomios; labai gera skaitymo medžiaga jaunimui.

A. R.

LIETUVOS REFORMATŲ RAŠTIJA

Tokiuo vardu Jokūbas Kregždė parašė, o Devenių Kultūrinis fondas 1978 išleido knygą beveik 300 puslapių, iliustruotą žymesnių veikėjų bei autorių atvaizdais, su H. Pavilono pieštu viršeliu. Joje sukaupta nemažai istorinės medžiagos ir įdomių svarstymų apie lietuvių reformatų autorius ir raštus. Iškelti iš istoinių glūdumų vardai, kurie šiaip chrestomatijose ar literatūros vadovėliuose bei rašto studijos veikaluose mažai minimi ar per siaurai nušviesti. Pavyzdžiui, prieš spaudos uždraudimą — plačiau paminėti Samuelis ir Karolis Nerlichai ir Nerlichio giesmynai, Aleksandras R. Mačiulskis, J. Skeberdis. Spaudos draudimo metai, palyginus, aprašyti labai trumpai, bet iškeliami daugelis vardų laikotarpy tarp spaudos gražinimo ir Lietuvos valstybės atstatymo; taip pat plačiai atskleistas reformatų autorių ir veikėjų (daugiausia biržėnų) vaizdas nuo Lietuvos Nepriklausomybės iki kone mūsų laikų, įjungiant ir periodinės spaudos vaizdą.

Knyga parašyta ne sunkiu moksliniu stiliumi, o daugiau populiariai, ir būtų lengva skaityti kiekvienam, be to, labai naudinga, kad susidarytume pilną mūsų raštijos vaizdą.

Gaunama pas knygų platintojus. A. R.

LITHUANIA 700 YEARS

By Albertas Gerutis

Fourth Revised Edition. Includes:

1. The Origins of the Lithuanian Nations, by Prof. J. Puzinas.
2. Lithuania to World War I, by I. Jakstas
3. Independent Lithuanian, by Dr. A. Gerutis
4. Lithuania's Resistance, 1940-52, by A. Budreckis
5. Liberation Attempt from Abroad, by A. Budreckis
6. The Prospects of Lithuanian Liberation.

Order from:

L.D. Bookstore, 4364 Sunset Blvd.
Los Angeles, CA 90029

PRICE: \$12.00; BY MAIL, \$13.00

LIETUVIŲ DIENOS, 1979, VASARIS

OPTIMIZMO KNYGA

Šių metų pradžioje Belgijoje pasirodė labai savotiška knyga. Jos autorius, Eugene Mattelaer, sudarė ją tik iš vieno eilėraščio, jį išversdindamas į 300 kalbų ir tarmių, aišku, pasitelkęs gausų talkininkų vertėjų būrį.

“Keliauk aplink pasaulį”, sako autorius knygos išanginiame žodyje, “prabilk žmonėms jų gimtąją kalbą ir įdiek į jų sielas optimizmo ir drąsos. Kalba yra priemonė įkūnyti mintį. Kiekviena kalba yra vienodai svarbi ir vertinga, nežiūrint į tai, ar ji sena, ar moderni, ar plačiai paplitusi, ar beveik pamiršta. Kalba gimsta ir auga tautos sieloje ir yra jos kultūros veidrodis. Tegu Praamžius, kurį garbina visos religijos, duoda mums drąsos būti optimistais; nežiūrėdami metų vargų, nežiūrėdami kvailos puikybės ir išdidumo, gyvenkime geroje dvasioje ir būkime kuklūs.”

Tokie žodžiai mūsų šių dienų modernam ir šaltam pasauliui yra kaip balzamas sielos žaizdoms stopinli. “Niekada nenustok drąsos”, skamba knygos pavadinimas ir išanginis žodis, paraštytas nederlandų, prancūzų, anglų ir vokiečių kalbomis. Toliau seka apie 250 tekstų, spausdintų ar rašytų, nes vargu ar atsirastų spaustuvė, kuri turėtų viso pasaulio kalbų rašmenis.

Knygos pirmieji puslapiai yra skirti muzikai, nes muzika yra antgamtinė kalba. Toliau alfabeto tvarka seka vertimai, pradedami albanų kalba. Autorius dažnai prie vertimo prideda trumpą pastabą apie tos kalbos tautos savybes, gyventojų skaičių, jų dialektus ir šiek tiek istorinių žinių.

Knygoje rasime avestų kalbą, kuria kalbė-

jo pranašas Zaratustra; baskų, bretonų ir net brailės raštą. Daug negirdėtų Afrikos kalbų. Galėsime net pasekti modernių kalbų prancūzų, vokiečių, kalbų evoliuciją, nes kalba yra gyvas daiktas ir gana greitai (per keletą šimtmečių) pakeičia savo charakterį.

Be to, galėsime aiškiai stebėti giminingų kalbų giminytės ryšius. Rasime tame rinkiny ir eilę egzotiškų kalbų, kurių egzistencija daugeliui visa svetima, kaip pvz. Paragvajaus, Gvianų, Afrikos tautų kalbos. Galime grožėtis arabų, hindų, kiniečių ir kitų kalbos ženklais, kurie atrodo visai kaip vaizdinė poezija tiems, kurie tų kalbų nemoka. Kiekvienas, paėmęs į rankas šią knygą, galės suprasti poeto Mattelaer šauksmą pasauliui. Nes poetas nekalba, bet tiesiog šaukdamas maldauja Dievo taikos pasauliui (270 psl.). Taip pat yra vertimų ir estų, lietuvių ir latvių kalbomis.

Eugene Mattelaer, išleidęs 8 poezijos rinkinius, yra poetas, kuris myli pasaulį ir žmones. Jis skelbia tą meilę kaip pranašas ir nori, kad kiekvienas gyventų taikoje ir tiestų vienas kitam draugišką ranką, mylėdamas artimą, nežiūrint, kokia kalba tas kalbėtų. “Meilė yra tikėti ir vis tikėti į rytoį ir poryt” (Liefde is geloven en blivjen geloven in morgen en overmorgen) skelbia šios originalios knygos autorius. Tai graži dovana kiekvienam.

Pirmoji laida, išėjusi 1978 m., buvo be matant ipširkta. Šią antrą laidą galima užsisakyti pas autorių: Dr. E. Mattelaer, Binnenhof 16, 8300 — Knokke-Heist, Belgium. 272 psl. Kaina su persiuntimu \$10.

Zenta Tenisonaitė

Pranas Visvydas

KILNIOJI VASARA

Už nemigą sunkesnė

Filadelfijos vasarvidžio tvanka,
su mirgančiom reklamų kekėm,
ir ant stogų — antenų skėčiais,
vaisiais, balandžiais ir nakties
neužmigdytais vėsintuvų choris
nuo Laisvės varpo iki vandenyno.

Keleivis klaidžioja po aikštę.

Neranda mirusio poeto namo,
kur prietemoj šilkinės klostės
dar vis globoja Ulialiūmės sapną.

Lietus nuplauna stogą. Drėgnas
turėklų blizgesys mus nuveda
į erdvią didmiesčio galeriją
klaudytis praeities paveikslų.
Prie Kranacho madonos veido
sustoję, stebuklingai tampam
Provanso ritieriais šauniais
Tvaskėdami fantazijos šarvais,
išjojam rungtis su graviūrom
dėl vieno karalienės šypsnio.

Koks dieviškas viduramžių patosas!
Prie sužeisto Rolando ant kalvos
pakyla Margiris ir pučia
tautos ištikimybės ragą. Vėl,
ak, vėl, tarsi medžioklėj ietys,
gyvenimą susmaigsto klausimai,
tie patys, niekada neatsakyti,
su priesaika ir su tauriu tikėjimu
tėvynės veidą kada nors papuošti
švenčiausio heroizmo kaspinais.

Vis kada nors, vėliau, vėliau
Tikėjimas priklauso tik rytojui.
Tik ne dabar, ne šią akimirką, o ne!
Terasų šiluma neleidžia Nemiga
ir mėlynos balandžių plunksnos, ir
neužmigdytas vėsintuvų choras,
nutįsęs iki vandenyno.

Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo komitetas ir tautinių šokių grupės valdyba, Gary, Indiana. Iš kairės, stovi: Jonas Jagela, Julius Gudynas, Linda Tavaraitė, kun. Ign. Urbonas, Albertas Vinikas, Alto pirm., mokyt. K. Pečkaitienė, Jonas Pečkaitis. Klūpo: Monika Jagelaitė, Julija Zook, Kristina Tavaraitė, Loretta Raudonytė ir Dana Šeferytė.

The Commemoration Committee for Lithuanian Day and members of the Lithuanian Folk Dance group in Gary, Indiana. From left, standing, are Jonas Jagela, Julius Gudynas, Linda Tavaraitė, Rev. Ign. Urbonas, Albertas Vinikas, K. Pečkaitienė and Jonas Pečkaitis. Kneeling are: Monika Jagelaitė, Julia Zook, Kristina Tavaraitė, Loretta Raudonyte and Dana Seferyte.

DAIL. STANKŪNIENĖS MENO PARODA

Jos kūrinių parodos Kalifornijoje proga

Belaukiant parodos (Los Angeles, Calif., 1979 m. kovo 24 d.), verta susipažinti ir su pačia dailininke, kuri labai sėkmingai debiutavo Chicagoje, jau keletą metų rodė savo kūrinių nuotraukas egzilės spaudoje, o dabar pirmą kartą pasirodys Kalifornijoje su originalių savo kūrinių paroda. Sunku parašyti apie menininkę savo nuomonę, nemačius daugiau jos kūrinių.

Prieš porą metų teko dailininke asmeniškai susitikti; iš jos darbų teko matyti vien du paveikslus (privačiame bute). Paveikslai atrodė labai įdomūs ir patrauklūs.

Iš spaudos aprašymų žinome, kad Magdalena Birutė Stankūnienė gimė Suvalkijoje, labai jauna pateko į tremtį, Meno studijas pradėjo Londone, Anglijoje, — St. Martin's Art Academy. Chicagoje studijas tęsė Art Institute, Bogan kolegijoje ir Academy of Arts. Iš sąlyčio su lietuviais dailininkais, — Povilas Kaupas, Viktoras Petravičius yra buvę M. Stankūnienės mokytojai, bet nebūtinai jai

padarę didelės įtakos; ji iš pat pradžių pasirodė savita, originali dailininkė.

Pradžioje M. Stankūnienė yra dirbusi mozaikos srityje ir keramikos mene, bet vėliau sustojo prie dviejų meno šakų: tapybos ir grafikos (medžio raižinių). Tapybos srityje dailininkė originali, egzotinių gėlių spalvingu vaizdavimu, o grafikoje — lietuvių moters darbų temomis (verpimas, grybavimas, duonos minkymas ir t. t.).

Daugely spaudos atsiliepimų buvo vienbalsiai pripažinta, kad Magdalena Birutė Stankūnienė yra nauja stipri, daug žadanti menininkė, darbšti ir kūrybinga, savita ne vien temų pasirinkimu, bet ir techniniu darbų atlikimu.

Kaliforniškai susidomėję laukia jo kūrinių parodos, kurią ruošia Los Angeles Dramos Sambūris.

A. R.

DAIL. M. B. STANKŪNIENĖ

“COBACA SCANDENS”, aliejus.

“Cabaca Scandens,” oil by Artist M. B. Stankunas.

“BELOPERONE”, aliejus.

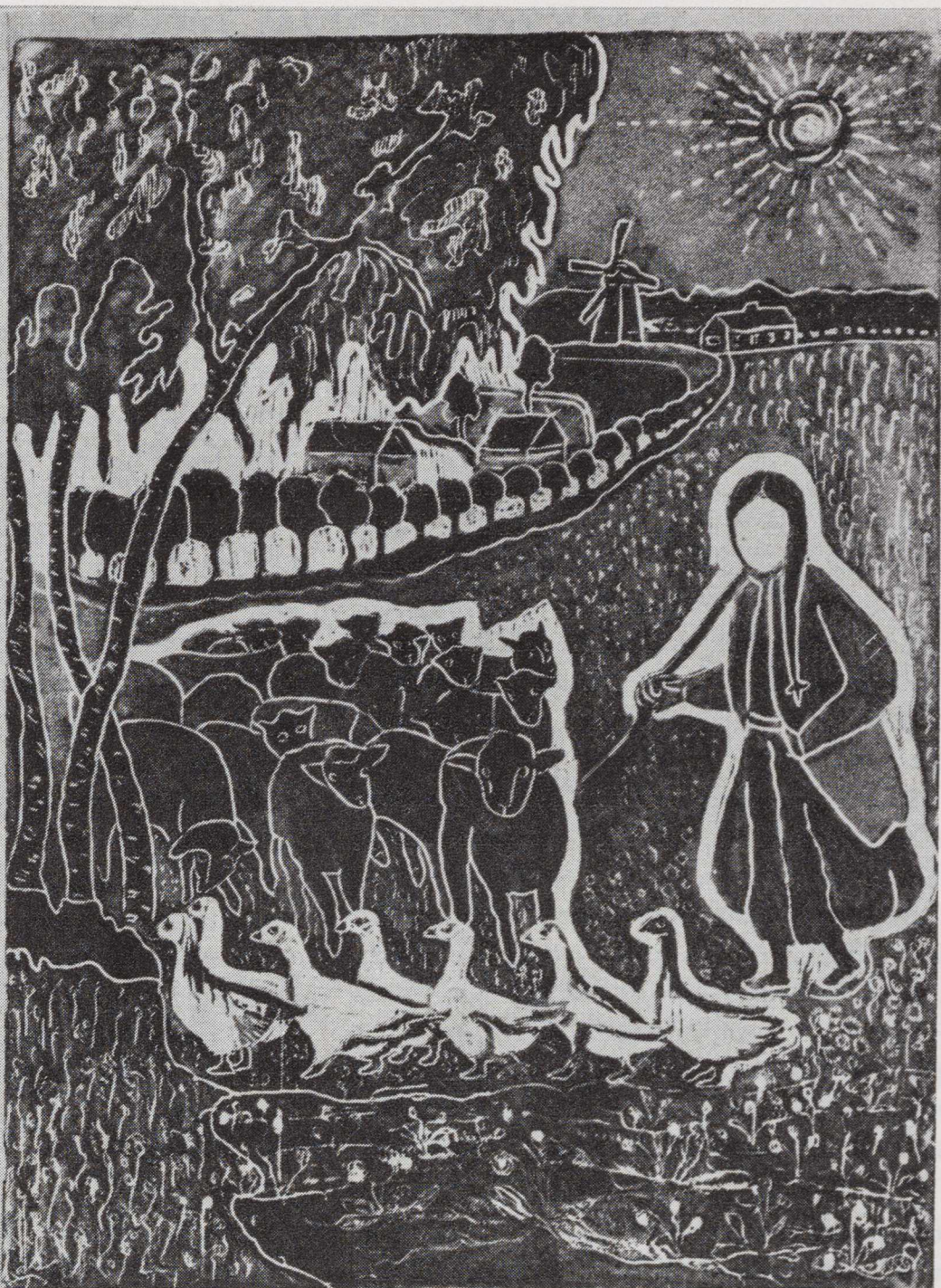
“Beloperone,” oil by artist B. B. Stankunas
—Foto by V. Noreika

BULVIAKASIS.

"Potato Harvest" by Artist M. B. Stankunas

Fotos by V. Noreika

PIEMENĖLĖ.

Dail. M. B. Stankūnienė

"The Shepherd Girl" by M. B. Stankunas

Dalis gausiai susirinkusios publikos Vasario 16 minėjime 1979 metais Los Angeles mieste.

Pirmoje eilėje, iš kairės: D. Bobelienė, Jurkūnai (iš Chicagos) Abraičiai (iš Floridos), Eug. Bartkus (iš Chicagos), prel. J. Kučingis, gen. garbės konsulas V. Čekanauskas su ponia, estų, latvių atstovai ir kt.

Audience at commemoration of Lithuanian Independence Day February 18, 1979 at John Marshall High School Auditorium, Los Angeles. From left. D. Bobelis, A. Devenis, Mr. and Mrs. Jurkunas of Chicago, Mr. and Mrs. Abraitis of Florida, Eug. Bartkus of Chicago, Msgr. J. Kucingis, Consul General and Mrs. Vytautas Cekanauskas, Estonia and Latvian representatives. —Foto Leon Kanto

DAR GALITE GAUTI LD IŠLEISTAS KNYGAS:

Igno Šeinių Vyskupas ir velnias. Apysakų rinkinys. 230 psl. Minkštais viršeliais -

Kaina su prisiuntimu \$3.50

Kietais viršeliais. Kaina su prisiuntimu \$4.50

Somerset Maugham, Dažytas vualis arba Septintoji nuodėmė. Romanas. Vertė Stp. Zobarskas, 305 psl.

Kaina su prisiuntimu \$3.50

Kun. dr. J. Prunskio Rinktinės mintys. 326 psl. Kaina \$4.00

Kun. dr. J. Prunskio Mokslas ir religija. 141 psl. Kaina su prisiuntimu \$2.50

Juozo Tininio Laiškai Andromachai. Meilės romanas. Poezijos vertimai, apie autorių. 100 psl. Kaina su prisiuntimu \$3.50

Stasiaus Būdavo Varpai skamba. Romanas. 180 psl. Kaina su prisiuntimu \$3.00

Užsisakyti:

"Lietuvių Dienų" administracijoje
4364 Sunset Blvd., Los Angeles, CA 90029
Telefonas 1 (213) 664-2919

TRAGIŠKOS LIETUVAI DIENOS

Tradiciškai kasmet, minėdami Nepriklausomos Lietuvos kariuomenę, esame pratę prisiminti mūsų tautos prisikėlimo herojiškas dienas — savanorių, karių, šaulių bei partizanų žygius, jų kovas, kančias ir nuopelnus, atstatant nepriklausomą Lietuvos valstybę, po ilgo vergijos laikotarpio.

Šį kartą atverskime mūsų tautos istorijos kitą lapą ir pažvelkime į jos tragiškas dienas, kai mūsų tėvynės laisvė, taip sunkiai iškovota, vėl buvo barbarų išplėšta ir sutrypta.

Šiurpas ima prisimini tas dienas.... Niekššiausias melas, klasta, apgaulė, tušti pažadai, sutarčių bei iškilingų pasižadėjimų laužymas, arogancija, grasinimai, ultimatumai — viskas buvo panaudota, kartais prisidengiant diplomatų kalba, o dažniau atviru brutalumu....

Sakoma, kad tik istorija, ateity, ras tiesą ir tars savo žodį. Gal būt... Žiūrint, kas ją rašys....

Baigiantis I-jam Pasauliniam karui, Aliantai nuginklavo ir suskaldė Vokietiją, gi Rusija, nualinta ilgo karo, revoliucijos ir vidaus vaidų, buvo nusilpusi. Tada, iš tos imperijos griuvėsių iškilo savistoviam gyvenimui kelios valstybės, buvusios iki tol Rusijos vergijoje: Suomija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija....

Dar Versalio konferencijos metu buvo siūloma sudaryti stipresnę Baltijos valstybių sąjungą, kuri apimtų Švediją, Norvegiją, Daniją, Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą, Lenkiją ir, evantualiai, Gudiją ir Ukrainą, jei ir jos išsikovotų nepriklausomybę. Deja, šis projektas nesirealizavo, kadangi Skandinavijos valstybės nenorėjo atsisakyti neutralumo ir orientacijos į Vakarų; Suomija dar nebuvo apsisprendusi, kur jai geriau palinkti — į Skandinaviją ar į Rytus. Lenkija vis dar bajoriškai galvodama, manė sukurti jos pačios dominuojamą valstybių grupę. Gudija ir Ukraina nepajėgė išsikovoti sau nepriklausomybės, gi Aliantams buvo didesnio intereso turėti reikalo su keliom, mažom valstybėm, negu su stipria politiškai ir ekonomiškai tų valstybių sąjunga.

Vėliau buvo bandoma sudaryti mažesnę, be Skandinavų, sąjungą, bet dėl lenkų intrigų ir gruoboniškumo visos tos pastangos nuėjo niekais, ir kiekviena tų valstybių buvo palikta savo likimui.

Lenkijai, su Prancūzijos pagalba, pavyko nustumti bolševikų ordas toli už savo valstybės ribų ir nustatyti su rusais rytuose sieną, maždaug buvusios "Lituania Propria" rytų sienos vietoje. Tuo laiku Lenkijos valdžioje viešpatavo vadinamoji "pulkininkų" grupė — buvusios lenkų bajorijos ir dvarininkijos atstovai, kariai su Lietuvos dvarininku Juozapu Pilsudskiu priešaky. Apsvaiginti pergalės, lenkai panoro prijungti Lietuvą prie Lenkijos, atgaivinant buv. XVI-tame amžiuje uniją ir tuo pačiu išgelbėti savo dvarus Lietuvoje. Gi lietuviai apie bet kokią uniją su lenkais ir gir-

dėti nenorėjo. Jie norėjo savistoviai tvarkytis savo krašte ir jau buvo pradėję žemės reformą, dalindami dvarų žemę bežemiams valstiečiams.

Jėgos persvara ir klasta, laužant pasirašytą Suvalkuose sutartį, 1920 m. spalio 9, inscenizuojant "nepaklusnaus" generolo Želigovskio sukilimą, lenkams pavyko, nežiūrint atkaklaus lietuvių kariuomenės pasipriešinimo, užgrobti trečdalį Lietuvos teritorijos su jos sostine Vilniumi, viso apie 33.441 kv. km. To lietuvių tauta negalėjo pamiršti, ir bet kokios tarptautinės sąjungos Lietuvos su lenkais tapo nebegalimos. Suomija galutinai orientavosi į Skandinaviją, o Estija ir Latvija, vengdamos įsivelti į lietuvių-lenkų ginčus, šalinosi sąjungos su Lietuva.

Tautų Sąjungai tarpininkaujant, buvo sustabdyti karo veiksmai ir nustatyta laikinoji "Demarkacijos linija".

Lietuva stengėsi legaliai, abišaliais susitarimais nustatyti savo teritorijos sienas.

Šiaurėje, su Latvija, tarpininkaujant Tautų Sąjungos arbitrai, buvo nustatyta siena ir 1921 m. pasirašyta sutartis. Tiesa, Lietuva brangiai turėjo sumokėti už Palangos ir Šventosios atgavimą. Teko atsisakyti Aknys-tos, Alukštos ir Subato rajonų — grynai lietuviškų žemių.

Rytuose, nuo Latvijos sienos šiaurėje iki Bebro upės pietuose nustatyta siena su Sovietų Rusija, pasirašant taikos sutartį 1920 metais.

Vakaruose Vokietija ilgokai delsė, nenorėdama atsisakyti Klaipėdos Krašto, kurį mes atgavome iš Aliantų, ir tik 1928 m. pasirašė naujos sienos sutartį.

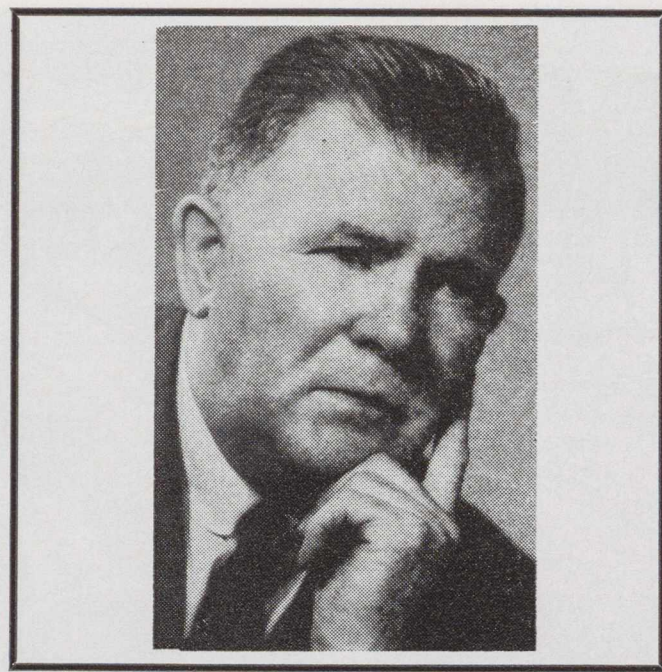
Pietuose su Lenkija, tarp Bebro upės ir Vokietijos, naujos sienos nebuvo nustatyta, ir legali siena laikoma toji, kuri buvo nustatyta 1569 metais, sudarant unijos sutartį tarp Lenkijos ir Lietuvos.

Kadangi 1918 metais abi valstybės nebuvo naujai sukurtos, o tik atsistačiusios — Lenkijos Respublika iš Lenkijos Karūnos, gi Lietuvos respublika iš Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės, tai toji siena, kol nėra naujos nustatyta, laikoma legali.

Apsitvarkiusi su sienomis, pravedusi žemės reformą, Lietuvos valstybė turėjo vos keletą metų taikingo gyvenimo, entuziastingos kūrybos, kai naujos nelaimės pradėjo kristi ant jos.

1939 m. kovo 19 d. dėl mažo incidento prie demarkacijos linijos, Lenkija įteikė Lietuvai ultimatumą, duodama 48 valandas atsakymui. Reikalauta normalių diplomatinių ir prakubinių santykių. Šaukėmės pagalbos Vokietijos ir Rusijos, bet iš abiejų gavome tik patarimus nesipriešinti. Turėjome nusileisti jėgai ir priimti pastatytas mums sąlygas. Kartu "Demarkacijos linija" nuo šiol buvo pavadinta "Administracijos linija".

1933 metais Vokietijos valdžion atėjęs A-

Juozas Andrius, šio straipsnio autorius.

dolfas Hitleris užsimojo duoti vokiečiams jų trokštamo "Raumo", pirmučiausiai atgaunant buvusias kaizerines Vokietijos žemes ir pavergiant kitus kraštus. Dėl Aliantų nuolaidžios politikos nacizmas triumfalai žygiavo per Europą. Po Albanijos, Čekoslovakijos užėmimo sekė ultimatumas Lietuvai — grąžinti Klaipėdos Kraštą Vokietijai. Ir vėl mes šaukėmės pagalbos, šį kartą Anglijos bei Prancūzijos, bet ir iš jų gavome taip pat tik patarimą nesipriešinti. Ir vėl turėjome nusilenkti jėgai ir 1939 m. kovo 21 d. užleisti Klaipėdos Kraštą vokiečiams. Dabar Lietuva buvo dar sumažėjusi, netekusi vienintelio uosto ir su baime laukė tolimesnių įvykių, o jie netruko ateiti.

1939 m. rugpiūčio 23 d. Maskvoje Vokietijos užsienio reikalų ministeris Ribentropas su Sovietų Sąjungos užsienio reikalams komisaru Molotovu pasirašė nepuolimo sutartį, pagal kurią Vokietija užtikrino SSSR neutralumą evantualiam Vokietijos konflikte su Lenkija. Ilgai nelaukiant, 1939 m. rugsėjo 1 d. Vokietija puolė Lenkiją, įžiebėdama II-jį Pasaulinį karą. Pakartotinai vokiečiai gundė lietuvius šaukti atsarginius ir atsiimti Vilnių su jam priklausančiomis žemėmis. Vokiečiams rūpėjo, kad Lietuva taptų jų sąjungininkė ir padėtų jiems būsimajame kare su Sovietų Sąjunga. Bet lietuviai, nenorėdami užsiangažuoti vienoje, bet kurioje pusėje, paskelbė neutralumą ir nesiryžo lįsti į savo didžiųjų kaimynų tarpą.

1939 m. rugsėjo 17 d., kai Lenkija buvo vokiečių tankų ir lėktuvų gerokai aptriuškin-ta, į ją įžengė Raudonoji Armija, kuri išvijo lenkų likučius iš jų rytinių sričių, užėmė Vilnių, tapdama betarpiu Lietuvos kaimynu.

1939 m. rugsėjo 26 d. Molotovas pranešė mūsų atstovui, kad esą reikia neatidėliojant spręsti Vilniaus grąžinimo Lietuvai klausimą, kvietė atvykti pas jį mūsų užsienio reikalų ministerį J. Urbšį. Tam, 1939 m. spalio 2 d. atvykus Maskvon, Molotovas su Stalinu parodė nubrėžtą ant žemėlapiu naują Lietuvos sieną su Sovietų Sąjunga, nedaug kuo besiskiriančią nuo Administracijos linijos. Nauja siena apėmė Dūkštą, Švenčionėlius, Vilnių, Naują Vilnią ir Eišiškį. Ji toli gražu nesu-

taipo su 1920 m. liepos 12 d. taikos sutartimi nustatytos ir abišaliai pasirašytos sienos. Iš 33.441 kv. km. lenkų užgrobtos teritorijos buvo grąžinama tik 6.880 kv. km., gi kitus 26.551 kv. km. pasilaikant sau. O už tą "dovaną" rusai reikalavo įsileisti Lietuvos teritorijon Raudonosios armijos bazes, viso 50.000 žmonių. Tai esą reikalinga užtikrinimui Lietuvos ir SSSR saugumui. Stalinas čia iškilmingu tonu užtikrino, kad Sovietų Sąjunga nepažeis Lietuvos suverenumo, jos nepriklausomo tvarkymosi ir nesikiš į jos vidaus reikalus. Pasitarimai buvo ilgi ir sunkūs. Lietuviai norėjo likti neutralus, jie žinojo, kad įsileisdami svetimą kariuomenę, jie nustoja ir neutralumo ir, kas svarbiausia, dalies suverenumo. Bet Stalinas su Molotovu tik tiek nusileido, kad vietoj 50.000 žmonių sutiko sumažinti tą skaičių iki 20.000. Tai maža paguoda, ir Lietuva turėjo tik dvi išeiti: priimti rusų sąlygas ir su viltimi laukti pasaulinių įvykių raidos pakitėjimo savo naudai, arba pasipriešinti, beviltiškai kariauti ir žūti, nes iš kitur jokios pagalbos nebuvo vilties sulaukti. Lietuvos padėtį sunkino dar ir ta aplinkybė, kad Estija jau 1939 m. rugsėjo 28 d., o Latvija spalio 5 d. pasirašė panašias "nepuolimo" sutartis ir sutiko įsileisti į savo teritorijas rusų įgulas.

Iš kitos pusės, karas vos tik dar buvo prasidėjęs, o, be to, Stalino iškilmingi pažadai nesikišti į mūsų vidaus gyvenimą skatino galvoti, kad jis jų laikysis. Apsvarsčiusi visas tas galimybes, Lietuva 1939 m. spalio 10 d. priėmė tas skaudžias sąlygas. Buvo paskirta mišri komisija išvesti vietoje naują sieną tarp SSSR ir Lietuvos, ir įsileistos Raudonosios armijos keturios bazės, būtent: Alytuje, Prienuose, Gaižiūnuose ir Naujojoje Vilnioje. Taip pat pasirašyta savitarpinės pagalbos sutartis tarp Lietuvos ir SSSR. Tarp kitko, toje sutartyje buvo įrašyta, kad taikos sutartis tarp Lietuvos Respublikos ir Sovietų Rusijos, pasirašyta Maskvoje 1920 m. liepos 12 d., ir nepuolimo sutartis tarp Lietuvos ir SSSR, pasirašyta 1926 m., o taip pat ir tokios pat sutartys su Estija ir Latvija, pasirašytos 1932 m., **sudaro bazę tarpusavio santykiams ir susitarimui palaikyti tarp šių dviejų valstybių.** Įdomu, kad vadinamasis "Litvinovo protokolas", pasirašytas Lietuvos ir Sovietų Sąjungos 1929 m., kuriuo (sekant Briando-Kellogo Pakto iš 1928 m.) **"pasirašiusios valstybės atsisako karo, kaip politikos priemonės tarpusavio ginčams spręsti"** — nebuvo visai paminėtas toje sutartyje.

"Trojos arklio" įvedimas mūsų teritorijon ir visa eilė sulaužytų sutarčių rodė, kad reikia laukti blogiausio. Bet pusmetis praėjo gana ramiai. Rusai laukė progos. Ir, kai vokiečiai buvo užimti Vakaruose, sovietai pradėjo kaltinti Lietuvą grobimu jų karių iš bazių ir kitais išgalvotais nusikaltimais.

1940 m. gegužės 16 d. rusų oficiozas "Izvestijos" pradėjo aršią spaudos propagandą

prieš Lietuvą, o jau tų pačių metų gegužės 25 d. Molotovas, per mūsų pasiuntinį Maskvoje, oficialiai apkaltino Lietuvą rusų karių grobimu. Įtempimas didėjo kas valandą. Nepadėjo nei mūsų užsienio reikalų ministerio J. Urbšio, nei ministerio pirmininko A. Merkio važinėjimai į Maskvą ir aiškinimai bei įrodinėjimai, kad visi tie kaltinimai yra be pagrindo, kad visa tai melas ir provokacija. Nepadėjo ir paties prezidento asmeniškai laiškas SSSR "prezidentui" Kalininui į kurį tas brutaliai atsakė A. Merkiui: "Mes dar jam atsakysime". Buvo aišku, kad ieškoma priežasčių didesniems veiksams. Prie tų kaltinimų Molotovas dar pridėjo naują kaltinimą, kad Lietuva bandanti sudaryti naują karinę Pabaltijo valstybių santarvę, nukreiptą prieš Sovietų Sąjungą. Tuo pačiu metu buvo gauta žinios, kad rusai koncentruoja mūsų pasieny didžiules karo jėgas, net dvi armijas, dešimties ar penkiolikos divizijų, t. y. maždaug 300.000 karių — daugeriopai didesnį skaičių negu mūsų kariuomenė.

Bet ko mes tada dar nežinojome ir kas paaiškėjo tik po karo, Niurenbergo teisme, tai kad vakarinė Suvalkijos dalis tarp Vokietijos ir linijos Širvinta (Mažojoje Lietuvoje) — Pilviškiai — Marijampolė — Simnas — Sapačinė, turėjo būti atiduota vokiečiams, ir dėl to vadinamo "Suvalkų trikampio" ėjo derybos tarp abiejų plėšikų.

Kaip paaiškėjo Niurenberge, prie nepuolimo sutarties tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos, pasirašytos Ribbentropo ir Molotovo, Maskvoje, 1939 m. rugpiūčio 23 d., buvo pridėtas dar ir slaptas protokolas - susitarimas, pagal kurį buvo suplanuota ir pasidalinta Suomija, Estija, Latvija, Lietuva ir Lenkija.

Pagal tą protokolą, Suomija, Estija, Latvija ir rytinė dalis Lenkijos iki Naruvos, Vyslos ir Sano upių — atiduodamos rusams, gi Lietuva su Vilniumi ir priklausomomis prie jo sritimis ir likusioji dalis Lenkijos — vokiečiams.

Štai kodėl rusai taip skubėjo "atiduoti" Vilnių Lietuvai. Vėliau rusai, įvertindami strateginę Lietuvos padėtį, pasiūlė vokiečiams pasiimti Varšuvos ir Liublino sritis mainais už Lietuvą. Vokiečiai sutiko, bet pasilaikė sau jau minėtą "Suvalkų trikampį". Rusai sutiko, ir ta prasme buvo papildytas slaptas protokolas, 1939 m. rugsėjo 28 d., įnešant į jį minėtą pakeitimą. Nepaisydami to susitarimo, rusai, okupuodami Lietuvą, užėmė ir tą pažadėtą vokiečiams, trikampį, pasiūlydami už jį piniginių atlyginimų. Ilgai buvo derėtasi ir pagaliau susitarta galutinai perleisti rusams tą teritoriją už 7.5 milijonų aukso dolerių, arba 31.5 milijonų "nerūdijančio metalo" vokiškų markių. Pinigus vokiečiai labai skubėjo atsiimti, ir rusai juos sumokėjo dviem terminais: 1941 m. vasario ir balandžio mėnesiais, t. y. prieš pat vokiečių invaziją į Lietuvą.

Taip tie du plėšikai dūrėjosi ir dalinosi Lietuvos kūnu ir lietuvių tautos likimu. Reikia tikėtis, kad antrasis "Niurenbergo" teismas tinkamai atlygins ir antrajam šių niekšybių partneriui, kaip jis atlygino pirmajam, ir atitaisys Lietuvai padarytas skriaudas.

Beje, Niurenbergo teisme rusai nenorėjo leisti, kad tie jų slapsti susitarimai būtų skelbiami, bet teismas, nežiūrint jų protestų, įtraukė juos į bylą, gi amerikiečių prokuroras Thomas J. Dodd perdavė tų susitarimų nuorašus spaudai.

Važinėjimai mūsų vyriausybės vyrų į Kremlį ir visos tos derybos su rusais buvo labai panašios, kaip toje pasakėčioje, derybose ėriuko su vilku. Buvo aišku, kad arogantiški kaltinimai buvo fabrikuojami, naudojantis karu, rasti pretekstą užgrobti Lietuvą, ir jokie, kad ir logiškiausi įrodinėjimai bei pasiteisinimai, nepadės.

Taip desperatiškai besiaiškinant Kremliuje, švykus mūsų delegacijos pirmininkui A. Merkiui Kaunan, pasitarti su vyriausybe, 1940 m. birželio 14 d., kelios minutės prieš vidurnaktį, Molotovas įteikė J. Urbšiui ultimatumą, terminuotą 1940 m. birželio 15 d. 9 val. ryto, Maskvos laiku. Taigi, buvo duota vos 9 valandos atsakymui. Tuo ultimatumu reikalauta iš Lietuvos vyriausybės trijų dalykų, būtent: 1. pašalinti iš pareigų ir atiduoti teisman vidaus reikalų ministerį gen. Skučą ir saugumo departamento direktorių Povilaitį; 2. sudaryti palankią Sovietų Sąjungai vyriausybę ir 3. tuojaus įsileisti Lietuvon neribotą skaičių Sovietų kariuomenės, kuri užims svarbesnius strateginius taškus krašte.

Gavus tą ultimatumą, telegrama iš Maskvos, tuoj buvo sušauktas žinomas paskutinis ministrų kabineto posėdis, dalyvaujant kariuomenės atstovams ir pačiam prezidentui pirmininkaujant. Posėdžiauta visą naktį, svarstyta visos galimybės išgelbėti kraštą nuo okupacijos.

Dar besitariant, paryčiui, 1940 m. birželio 15 d. atėjo įsakymas iš Maskvos mūsų kariuomenės vadui gen. Vitkauskui vykti į Gudagojį, susitikti su rusų kariuomenės viršininku ir to pačiu metu buvo pranešta, kad iš Maskvos atskrenda į Kauną rusų kariniu lėktuvu specialus emisaras, kuris "padės" sudaryti naują Lietuvos vyriausybę. Akivaizdoje tų faktų, Lietuvos prezidentas A. Smetona nutarė, protesto ženklan, pasitraukti iš Lietuvos užsienin. Kartu su juo pasitraukė ir krašto apsaugos ministeris gen. Musteikis.

Taigi, formaliai pasitarimas nebaigtas, ultimatumas nepriimtas ir į jį atsakymo neduota, nes nespėta atsakyti. Pagaliau, okupantas ir nelaukė atsakymo. Raudonosios armijos tankų kolonos peržengė Lietuvos Respublikos sieną 1940 m. birželio 15 d. 2 val. po pietų ir trimis kolonomis, prisijungdamos dalinius iš savo bazių, žygiavo per Lietuvą. Žygis nebuvo "pavyzdinis", nes Kauną pasiekė

pe" keturias valandas. Lietuvos kariuomenei buvo įsakyta nesipriešinti ir draugiškai sutikti Raudonosios armijos karius.

1940 m. birželio 17 d. karinė operacija buvo baigta, ir rusai tą pačią dieną įteikė panašius ultimatumus Latvijai ir Estijai.

Okupuodami Lietuvą, rusai vaidino "išlaisvintojų" farsą, bet tuo pačiu laiku pradėjo terorą — likvidavimą mūsų intelektualų. Jau birželio 20 d. naktį buvo suimta ir deportuota prekiniuose vagonuose daugiau kaip 2.000 asmenų. Beje, tie vagonai buvo atvežti iš Rusijos su apkabinėtais plakatais "Duona badaujančiai Lietuvai", o vežant atgal su kaliniais buvo uždėti plakatai "Liaudies priešai".

Atsiųsto rusų emisaro Dekanozovo sudaryta nauja vyriausybė su mažai kam žinomu žurnalistu Paleckiu priešaky, ilgai nedelsdama, jau liepos 14 d. padarė neva "seimo" rinkimus. Nors ir buvo grasinama teroru ne balsavusiems, bet ir pagal paties Paleckio pripažinimą, balsavo vos 15-16% visų gyventojų. Tai buvo tikra komedija! Rinkikai nebuvo suregistruoti ir jų sąrašų nebuvo sudaryta. Žmonės nėjo balsuoti, gi komunistai balsavo po kelius kartus, nes balsuoti galėjo, kas tik norėjo ir kiek tik norėjo. Amerikiečiai turistai ėjo balsuoti, kad gautų ant savo amerikietišku pasų štampą "balsavo". Balsavimai buvo pratęsti vienai parai, nepranešus apie tai Maskvai, ir TASS'o agentūra Londone, dar nepasibaigus balsavimams, pranešė, kad balsavo 99.19%, Lietuvoje buvo skelbiama 90%, o vienur net 122% balsavusių. Pagaliau, apsisotą ant 98% skaičiaus.

Liepos 21 d. tas "seimas", susidedęs iš 79 deputatų, iš kurių 58 komunistai ir 21 nepartinis, populiariesni rašytojai, aktoriai, gydytojai ir pan., nutarė prašyti Sovietų Sąjungos Aukščiausiojo Sovieto įjungti Lietuvos Respubliką Sovietų Sąjungon. Už tą nutarimą balsavo ne vien išrinktieji atstovai, bet ir gausus būrys enkavedistų, susodintų tarp atstovų. Balsavo ir visai pašaliniai "svečiai", buvę salėje. Tą nutarimą specialiai, komunistų partijos parinkta, delegacija nuvežė Kremlion pas Staliną. 1940 m. rugpiūčio 3 d. Aukščiausias SSSR Sovietas patenkino to "seimo" prašymą ir Lietuva tapo "Lietuvos Socialistinių Tarybų Respublika", tokiomis pat teisėmis, kaip Gudija ir Ukraina. Lyg ir atsidėkodami už prijungimą, rusai pataisė rytinę Lietuvos sieną, pridėdami Švenčionių, Vidžių, Kazėnų, Adutiškio, Rodūnės bei Deveniškų rajonus — grynai lietuviškai kalbančias sritis.

Karo pabaigoje dar buvo grąžintas Lietuvai ir Klaipėdos Kraštas, bet Mažoji Lietuva buvo Potsdamo Konferencijos suskaldyta. Dalis jos, maždaug 54 laipsnio 20 min. šiaurės paralelės su Karaliaučiumi buvo pavesta laikinai, iki taikos sutarties pasirašymo, administruoti Sovietų Sąjungai. Rusai, nieko nelauk-

dami, pavadino tą sritį "Kaliningskaja Oblast", surusino, išvarydami vietos gyventojus ir kolonizuodami rusais. Likusioji Mažosios Lietuvos dalis, į pietus nuo vadinamos Potsdamo linijos, atiteko lenkams, kurie taip pat, kaip ir rusai, kolonizavo ją lenkais.

Dažnai girdime priekaištų mūsų kariams: kodėl nesipriešinta agresijai ir leista be šūvio okupuoti kraštą, kai kariuomenės išlaikymui buvo tiek daug lėšų skiriama ir tiek daug suaukota?

Mums, kariams, atsakymas yra vienas — nebuvo įsakyta.

Kiekvienam turi būti aišku, kad ginkluotosios jėgos krašte valdžios žinioje, ir tik ji gali jas panaudoti, kada ir kur ras reikalinga. Kariuomenė turi būti paklusni savo valdžiai, nes nepaklusnumas veda prie chaoso, gi neišmintingas karo jėgų panaudojimas padaro kraštui nepataisomos žalos. Todėl valdžia turi gerai apsisvarstyti pirm negu ryžtis kariauti. Besvarstant įvairias galimybes, buvo nuomonių, kad reikia bent simboliškai pasipriešinti. Berods, buvo planuojama atitraukti visą mūsų kariuomenę už Ventos - Dubysos - Nemuno ir iš čia, stabdomomis kautynėmis, trauktis į Vokietiją. Bet ar spėtume pasitraukti, motorizuotoms jėgoms ir didžiuliam oro laivynui puolant, ir kiek galėtume priešintis daugiopai gausesniam priešui? Greičiausiai, visi būtume žuvę dar savoje žemėje. O jei pavyktų pasitraukti Vokietijon, pas antrąjį priešą, ką ten rastume? Gal tik pastumdėliais būtume įjungti į vokiečių armijas mirti Rusijos stepėse arba dujų kameroje koncentracijos stovyklose.

Dauguma vyriausybės narių buvo nuomonės, kad didysis karas dar tik įsiliepsnoja ir nežinia, kuo ir kaip jis pasibaigs. Esame negausi tauta, kiekvienas žmogus mums yra brangenybė, ir negalime leisti tūkstančiams mūsų jaunų vyrų žūti beviltiškoje kovoje vien dėl prestižo, pastatant visą tautą mirtinam pavojun, nes priešas, be abejo, žiauriai keršytų, gal net išnaikintų visą tautą. Tik prisiminkime, kas ištiko Pavolgės vokiečius, Krymo totorius? O išmarinimas badu 12-kos milijonų ukrainiečių? Genocido pavyzdžių netrūksta. Tai gal protingiausia išeitis ir buvo: tausoiant savo jėgas, laukti karo pabaigos. Buvo galvojama, kad toje mirtinoje kovoje abu milžinai susmuks, ir pavergtos tautos vėl pajėgs atsikelti.

Iš kitos pusės, tuo momentu mūsų kariuomenė nebuvo tinkamai pasiruošusi. Atsarginiai nebuvo pašaukti, kariniai daliniai uždaryti kareivinėse ir susilpninti, išsiuntus artileriją į poligoną. Kariuomenės vadu buvo pastatytas palankus rusams generolas Vitkauskas, kuris viską palikęs, išskubėjo į pasienį sutikti okupantą. Vietoj įsakymo pasipriešinti, kariuomenė gavo parėdymus "draugiškai" sutikti Sovietų Sąjungos karius.

Po okupacijos Lietuva pergyveno daug tragiškų dienų: masinių žudynių, kankinimų, deportacijų, žemės ir turto netekimų, žmonių nuskurdinimo bei nužmoginimo, bet taip pat ir garbingų, kad ir beviltiškų partizanų sukilimo ir jų atkaklių kovų. Jos sovietizacija, rusinimas, kolonizacija ir genocidas tęsiasi iki šių dienų.

Neužmirškime nei valandėlei, kad į mūsų kraštą įsiveržė laukiniai barbarai, Čingis Chano palikuonys. Jų kerštas ir įgimtas instinktas žudyti ir naikinti kitas tautas, kaip Damoklo kardas kabo virš mūsų tautos. Tad laikykimės mūsų senolių išminties: būkime narsūs kaip liūtai ir gudrūs kaip žalčiai.

Lietuviškoji rezistencija nenuleidžia rankų. Lietuvių kova dėl žmogaus teisių, dėl tikybos, dėl žodžio ir spaudos laisvės, dėl laisvės savojo krašto, dėl nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo turės baigtis pergale. Mūsų pareiga padėti jiems toje kovoje. Nuolat ir nuolat priminkime tą pareigą mūsų priaugę kartai. Tą ryžtą ugdykime juose, kad tas darbas ir toji kova nesilpnėtų. Kad nepailstume. Žiūrėkime į ateitį su viltimi, prisimindami mūsų didžiojo dainiaus mintį:

O juk bus gi kada,
Prisikels Lietuva —
Neveltui ji tiek iškentėjo....

NB — Medžiaga šiam straipsniui, be asmeniškų prisiminimų, imta iš:

LE XV-jo tomo — J. Brazaitis, PIRMOJI SOVIETINĖ OKUPACIJA;

Bronis J. Kaslas, THE BALTIC NATIONS;

Owen J. C. Norem, TIMELESS LITHUANIA;

Thomas G. Chase, THE STORY OF LITHUANIA;

Juozas Audėnas, TWENTY YEARS' STRUGGLE FOR FREEDOM OF LITHUANIA.

J. Andrius

NOTICE TO OUR CANADIAN SUBSCRIBERS

In making remittances for subscriptions to "Lithuanians Days", please make out your checks as follows:

On U.S. Banks--\$15.00

On Canadian Bank Checks-U.S. dollars--\$16.00.

Canadian checks--\$18.00.

"L.D." Administration

Remarks by Consul General V. Cekanaukas at the Flag Raising at Los Angeles City Hall

On this day, 61 years ago, Lithuania proclaimed her independence. A nation was over 700 years of recorded history was reborn again. On July 28, 1922 the United States extended diplomatic recognition to Lithuania, recognition which is still in effect even though an independent Lithuania ceased to exist.

For 22 years Lithuania's accomplishments in all fields of endeavor were impressive. Through hard work Lithuania people achieved a good measure of economic well-being, established a high standard of social justice and won worldwide respect as exemplary member of the family of nations. Lithuanians possessed those qualities which, more than mere numbers, area or wealth, make for national worth. During this period of independence Lithuania gave the world a demonstration of the creative power of self-disciplined freedom.

The present dark period began in 1939. It was begun by the ostensibly friendly embrace of the Soviet Union, which pressed a "pact of mutual assistance" upon Lithuania.

Interestingly enough, the Soviet Minister of Foreign Affairs, carefully explained the innocent and protective nature of this pact in a major address of October 31, 1939, which in part reads as follows: "The Soviet Union has concluded pacts of mutual assistance with Estonia, Latvia and Lithuania, which are of major political importance . . .

the special character of these mutual assistance pacts in no way implies any interference on the part of the Soviet Union in the affairs of Estonia, Latvia or Lithuania, as some foreign newspapers are trying to make out. On the contrary, all these pacts of mutual assistance strictly stipulate the inviolability of the sovereignty of the signatory states and the principle of non-interference in each other's affairs . . . we declare that all the nonsensical talk about the sovietization of the Baltic countries is only to the interest of our common enemies and of all anti-Soviet provocateurs."

Eight months later Red Army marched into Lithuania, Latvia and Estonia, set up puppet governments and caused them to apply for admission into the Soviet Union, an admission that was graciously granted.

The free nations of the world were shocked by this aggression. The United States promptly made its position known. On July 23, 1940, the United States government described and denounced the "devious processes" where under the political independence and territorial integrity of the three small Baltic republics—Estonia, Latvia and Lithuania, were to be deliberately annihilated by one of their more powerful neighbors.

The "devious processes" are still going on. An appeal to the leaders of western Communist parties, which appeared in an underground publication "Ausra" clearly states So-

viet Union's intent to sovietize Lithuania, something she had not been able to achieve over the last 35 years. The appeal says: "This is not the first time that Lithuania has been subjected to Russia. It has suffered the Tsarist yoke for 126 years. But the number of victims during that long period is rather insignificant if compared with the three decades of bolshevik slavery. We consider the period from the beginning of the occupation to the death of Stalin as a period of physical genocide. Today such an open annihilation of hundreds of thousands of people is perhaps impossible and Suslov's plan to displace and disperse the Lithuanian nation in the empty spaces of Russia is practically unrealizable. However, despite the changes during the past two decades, Moscow's plan remains the same: to Russify the Lithuanian nation (and other nations as well), to melt it in the colorless sea of colonists, to displace its language, ethics, to level its customs and culture . . . all we want to emphasize is that for 30 years we have known only this kind of Communism. And we state that it is unacceptable for our nation."—AUSRA, NO. 5 (1977).

At the Twelfth Congress of the Russian Communist Party Stalin attempted to justify Soviet Russia's position in the following terms: "It should be borne in mind that besides the right of nation to self-determination there is also the right of the working class to consolidate its power, and to this right, the right of self-determination is subordinated."

Lithuania had exercised self-determination in 1918 and it still is valid. The incorporation of Lithuania into the Soviet Union in 1940 by the unilateral acts of the Soviet Union, under military occupation of Lithuania by the Red Army, is

Sen. H. Metzenbaum [Ohio] speaks at Lithuania's Independence Day gathering in Cleveland, where his speech was well received.

Iš kairės: Senatorius H. Metzenbaum kalba Vasario 16 d. minėjime Clevelande.

Foto V. Bacevičiaus

"Ciurlionis" Ensemble, directed by A. Mikulskis, participated in Lithuanian Independence Day program.

Čiurlionio ansamblio choras su vadovu Alfonsu Mikulskiu, atlikęs programą Vasario 16 d. minėjime Clevelande.

Consul General Vytautas Cekanaukas of Los Angeles speaks at Lithuanian Independence Day gathering in Cleveland, Ohio.

Vasario 16 d. minėjime Clevelande kalbą pasakė garbės generalinis konsulas Vytautas Čekanaukas iš Los Angeles.

nothing but an illegal seizure and annexation. Soviet claims that the Soviet Union constituted as the result of free self-determination of peoples and freely United Soviet Republics constitute the most flagrant distortion of historical truth.

Lithuanian people in their homeland with the help of those abroad will continue the struggle for independence which was interrupted by the Red Army in the summer of 1940; independence which comes from the right of self-determination as guaranteed in the Helsinki accords; independence which so proudly was proclaimed 61 years ago.

This flag of Lithuania which so proudly flies in front of us assembled here is our undying tie with the land of our ancestors, with the land of our origin, and a reminder to the world that the Lithuanian nation wants and has every right to be self-governing in its own homeland!

Distinguished Lithuanian Woman Settles In New Hampshire

The State of New Hampshire is the place where all hopeful American presidential aspirants start their political climb and tryouts. It now can boast of a distinguished Lithuanian woman surgeon and hospital administrator among its new settlers, in addition to the old Squire at Epping, the former heavyweight boxing champion Jack Sharkey (Zukauskas). Its Lithuanian parish of St. Casimir at Nashua is the only Lithuanian one in the three states of New Hampshire, Maine and Vermont.

In an extensive article under the heading "New Breed" Chief at Veterans Administration Center the New Hampshire Sunday News editorial writer Maurice McQuillen tells us:

"The new chief of staff at the Manchester Veterans Administration Medical Center, a distinguished surgeon, is one of the only three women in the nation to hold this key post in a government hospital. Dr. Juliet Vilinskas was the Intern of 1965 and the Federal Woman of the Year in 1975-1976 as well as the featured speaker at the International College of Surgeons at Honolulu, Hawaii."

The article goes on to say that Dr. Vilinskas received her bachelor's degree from the University of Connecticut and her medical degree from the Medical College of Pennsylvania at Philadelphia. She interned at George Washington University and completed her residency at Hartford Hospital. It is affiliated with the nearby Newington Veterans Administration Hospital, through which she rotated and got her start with the VA a decade ago.

Later on, the article continues, she joined the University of Connecticut Medical School faculty as an assistant professor. She had been chief resident in General Surgery at New Jersey College of Medicine and the East Orange VA Medical Center. In 1971 she became chief

of surgery at Newington, Conn. VA Hospital. Then she was appointed chief of staff at the VA Medical Center in Wilkes Barre, Pa. from where she came to Manchester, N.H. VA Medical Center as chief of staff.

The Connecticut Alumnus, a publication of the University of Connecticut, on March 1973 gave some additional biographical information. Born in Lithuania (Sakiu region) in 1938, she fled with her parents from invading Soviet forces and grew up partly in Germany and then Hartford, Conn. where her parents settled. When she graduated from Hartford High School, she had won high honors, the French prize, and the music prize.

She came to the University of Connecticut at Storrs because of her financial situation and because she received an academic scholarship. After graduating from the University in 1960, with a double major in chemistry and zoology, and a minor in bacteriology, she received a scholarship to Women's Medical College in Philadelphia. There, she won the school's first prize for student research, and the Sheard-Sanford Award and the Bausch and Lomb medal for research in pathology.

During a straight surgical internship at George Washington University Hospital, Juliet Vilinskas earned the Interns Award. She then did her medical residency at Hartford Hospital and the Veterans Administration Hospital in East Orange, N.J.

Coming to Manchester she purchased a new home in a new residential development within walking distance to the Veterans hospital. Her long term goal, she

— Miss Juliet Vilinskas, MD.
Dr. Julija Vilinskaitė.

says, is to find a small workable farm somewhere in the southern part of the state, where she could build a new home and commute to the hospital.

In private life, she is a young outdoors woman. She loves to ski and in warmer weather raises flowers and vegetables. Doctor Vilinskas is an avid reader, and spends many hours reading medical and surgical journals, but especially enjoys reading in-depth historical material and biographies. She has a fluent command of both written and spoken Lithuanian. One of her brothers is a lawyer in Connecticut. She says: "Most doctors dream of doing three things: surgery, teaching, and research. I'm lucky to have the opportunity to do all three."

—Vytautas Sirvydas

Study Finds Ethnic Media Use High

Most people of ethnic descent in the Cleveland area read an ethnic newspaper and listen to ethnic radio programming, a new study from Cleveland State University indicates.

Newspaper readers, the authors found, particularly like news of their local ethnic communities and news from the "old country." Ethnic radio is used mainly as a source of music.

In general most ethnic people surveyed have few complaints about the image the mass media present of ethnic groups: 30 per cent thought it positive, 42 per cent neutral, and only 28 per cent unfavorable.

"Our survey makes it clear that coverage of ethnic groups by the metropolitan mass media needs to be increased," said the authors. "At a time when Clevelanders are digging into their city's past, it would seem that attention to ethnics' contributions, problems and prospects would be essential to an understanding of the city and its future."

Respondents to the survey are active in ethnic groups and have many ethnic friends. Almost a third belong to three or more ethnic organizations. Almost half said that more than two-thirds of their friends are from the same ethnic group.

A large majority have at least one relative in the mother country, and more than half correspond regularly, the survey shows.

Almost half belong to an ethnic church. Most respondents celebrate one or two holidays or festivals. Half have spoken to their children about their ethnic heritage. A total of 55 per cent speak the ethnic language at least moderately well. Professors Jeffres and Hur called their work an "exploratory study," and said more work needs to be done.

"Much larger samples are needed for us to examine communication within individual ethnic groups," they said. "More ethnic groups than participated in the present study should be involved in future research."

In the present survey, 13 groups were included: Czech, Greek, Hungarian, Irish,

Italian, Lebanese, Lithuanian, Polish, Puerto Rican-Latin American, Romanian, Slovak, Slovenian and Ukrainian.

The authors cautioned that ethnic people who don't speak English and those with little ethnic identity are probably underrepresented in the survey.

RESOLUTION

We, Lithuanian-Americans of Greater Los Angeles area, assembled this 18th day of February, 1979 at Marshall High School in Los Angeles to commemorate the restoration of Lithuania's independence, do hereby state as follows:

That February 16, 1979 marks the 61st anniversary of the restoration of independence to the more than 700 year old Lithuanian State;

That the Republic of Lithuania was by force and fraud occupied and illegally annexed by the Soviet Union disregarding the Peace Treaty of 1920 in which Moscow had guaranteed Lithuanian independence forever and disregarding The Non-aggression Pact of 1926;

That so many undeveloped African and Asian countries have been given opportunities to be free from colonial domination and establish independent states, while Lithuania is by Soviet military force made a colony of Moscow and is still exposed to the most brutal Russian oppression;

That the Soviet invaders, even though using tortures in jails, concentration camps, psychiatric wards, are unable to suppress the aspirations of the Lithuanian people for self-government and the exercise of their rights to self-determination.

NOW, THEREFORE, BE IT RESOLVED

That we are grateful to President Carter for his struggle for human rights, which should also include the rights of nations to live free and independent lives;

That we implore the United States of America and other nations of the free

Members of the Europe Security Council are collaborating very closely with Lithuanian organizations and those of other nations. In front row, Dante Fascell, [D., Fla.] is president of this council. Next to him is Dr. Jonas Genys, representative of Alta; G. Meierovics and I. O'Brien, representatives of Latvia; M. Kari, representative of Estonia.

world to assert diplomatic and other possible pressures that the Soviet Union withdraw its military forces, secret police apparatus, foreign administration and imported colonists from Lithuania and allow the Lithuanian people to govern themselves freely;

That at the Madrid Conference of 1980 the signatories of the Helsinki agreement would condemn the colonial regime in the Baltic states, supporting the aims of these nations for freedom and independence;

That in expressing our gratitude to the United States administration and the Congress for their firm position of the non-recognition of the Soviet occupation and annexation of Lithuania, we request them to use every opportunity in international forums and in direct negotiations

JAV Komisija Europos Saugumo Reikalams palaiko glaudžius ryšius su lietuvių ir kitų tautų organizacijomis. — Pirmoje eilėje (iš dešinės) yra šios komisijos pirmininkas Dante Fascell (D., Florida), šalia jo Amerikos Lietuvių Tarybos atstovas dr. Jonas Genys, latvių atstovai — G. Meierovics ir I. O'Brien, estų — M. Kari, ir kiti.

Artimas bendradarbiavimas su šia komisija bus ypač svarbus artėjant Madrido konferencijai, kuri įvyks 1980 metų rudenį.

with the Soviet Union to strongly support the Lithuanian aims for independence;

That this Resolution be forwarded to the President of the United States and copies thereof to the Secretary of State, to the United States Senators from the State of California, to Congressman Dante B. Fascell, president of the Helsinki Committee in Washington, members of the House of Representatives from the Greater Los Angeles area, and to the news media.

Antanas Mazeika, President
Lithuanian-American Council,
Los Angeles
Bronius Duda, Secretary
Lithuanian-American Council
Los Angeles

**THE SECRETARY OF STATE
WASHINGTON**

February 8, 1979

Dear Mr. Charge d'Affaires:

On the occasion of the sixty-first anniversary of the proclamation of Lithuanian independence, I am privileged to convey on behalf of the Government and people of the United States best wishes and warm greetings to you and to the Lithuanian people.

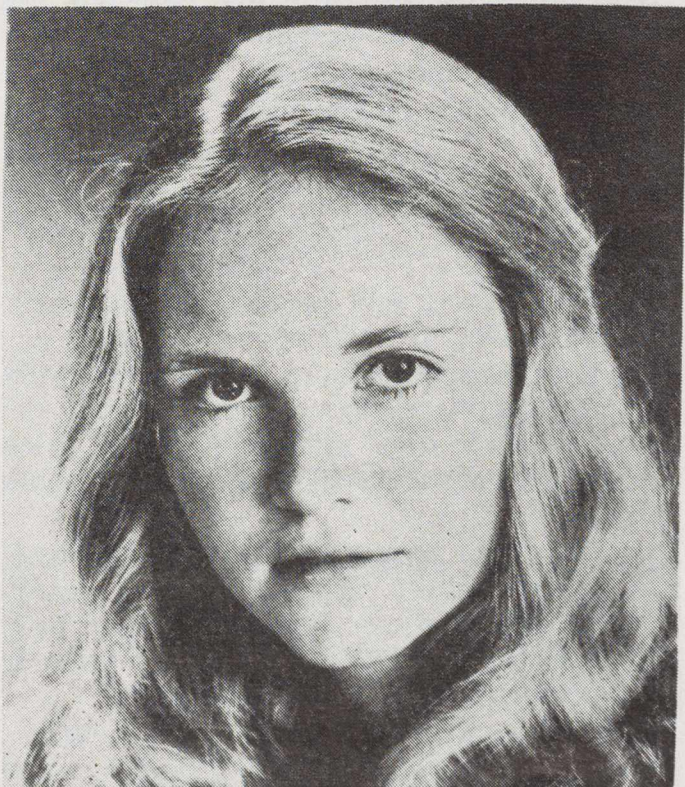
The pride Americans of Lithuanian origin take in their heritage is a vivid illustration of the strong sense of national consciousness shared by Lithuanians everywhere. Let me take this opportunity to salute the Lithuanian People for their unswerving dedication to love of country, individual liberty and human rights.

Sincerely,

CYRUS VANCE

DR. S. A. BACKIS

Charge d'Affaires of Lithuania

JANINA MATHEWS

WATCH

JANINA MATHEWS

STARRING

FEB 14 - 4:30 PM 5:30 PM

ABC

"MAKE BELIEVE MARRIAGE"

ABC AFTER SCHOOL SPECIAL

Management/Direction:

SELMA RUBIN

(212) 896-6326

(213) 552-3127

Affinities in the Poetic Universe

By JOHN SKIRIUS

In the beginning, the poet creates the word, not unto himself, but through a culture shared by other poets who can claim the same scenery, a similar experience, the same epoch. The poets in this case are Lithuanian, the trees are oaks, birches, and lindens: most of them (poets and trees) have suffered the invasions of world War II. More than half of these traumatized poets flee into exile; the remainder finish out their lives, or grow up, in Soviet-occupied Lithuania. Certain similarities are to be noted in their poetry because of the shared experience of violence and destruction. The tone tends to be more ominous than lighthearted. There are more twilights than mid-days, more death than joyous love. The following verses by Algimantas Mackus suggest the common sorrow and nostalgia of exile relived in literature:

*The funeral hymn begins to echo—
The long dictionary of the dying race,
letters from the exotic land of birth
spill into your eyes.*

Apart from the idiosyncracies of post-war Lithuanian poetry, there are, I believe, certain affinities in the poetic universe between one creator and another who live in different cultures and circumstances—in other galaxies. Jonas Aistis, for example, reminds me of the Peruvian Poet, César Vallejo. Both seek innovation in their attack on the romantic tradition in poetry; both achieve a rare prosaic intensity, invoking folk elements, avoiding pomposity in rhyme and rhythm. Vallejo and Aistis both cling to religious sentiments, though their faith is

wounded. There is a spiritual commitment to a defeated political cause in both poets. Aistis sings an elegy in "The Partisans Funeral" for those who died fighting to save the independence of Lithuania, just as Vallejo immortalizes the soldiers defending the Spanish Republic which disappeared in the same decade. Mykolaitis-Putinas also celebrates the dead, crying, "Arise, skin-shivering skeletal millions" in his poem, "Mortous Voco." But this elegy is more reminiscent of García Lorca's "Llanto por Ignacio Sánchez Mejía" in its cosmic despair and final resignation.

Sigitas Geda's poetry is filled with fables and vignettes of nature, dreamy walks in the Lithuanian woods, the contemplation of philosophical design in a flower—bringing to mind Robert Frost. Even the musical repetition of verses is a typical trait in both the Lithuanian author of "Weaved-Fate, the Skull and the Rose" and the American writer of "Mending Wall" and "Stopping by Woods on a Snowy Evening." However, Geda's reaching out to communicate with the dead in many poems of nature is more akin to James Dickey's "Listening to Foxhounds," wherein the face of the dead in the dark wood is

*Giving no sign,
Making not outcry, no matter
Who may be straining to hear.*

The Lithuanian poetess, Judita Vaiciunaite, laments the death of twenty million men in war—for having left alone so many unloved women—but she reaffirms the many facets of a woman's love for a man in her four poetic portraits of the women who loved Ulysses, thus giving a feminine quintessence inspired by Homer's *Odyssey*: Circe, festive, cooperative, and generous; Calypso, beautiful, erotic, and sly; Nausicaa, innocent, young, and friendly; Penelope, faithful, patient, and wise. We hear echoes not only of Homer, but also of Elizabeth Barrett Browning . . . "How do I love thee? Let me count the ways."

More than mere reverberations are heard in the poems of Algimantas Mackus and Federico García Lorca. They are true cousins of the spirit. "Jurek's Death" recalls one of the Spaniard's gypsy ballads. Both poets empathized with the culturally marginal, those distinctive minorities which did not assimilate into their respective societies: gypsies in Spain, Jews in Lithuania. It is no accident that the two poets, alienated, stranded spiritually in the United States, wrote major poems in which they sympathetically alluded to social outcasts of American society—black and homosexuals. More specifically, Mackus' *The Generation of Unornamented Language*

and the Wards, with its five parts, is comparable to García Lorca's *Poet in New York*, with its ten parts. Both long poems draw on folk idioms which are surrealistically transformed through the alienation felt by the poets. Surrealism is a very expressive mode for this alienation: disjointed, juxtaposed images which defy everyday logic express the inner disintegration of the foster child, the exile who does not fit well in his new surroundings:

*Soft and round the irony-filled dream:
you suck the orange, swollen in the sun,
because it reminds you of the taste
of your own ground.*

*Having stroked the angel's hair
with all the precepts and sacraments
the hand returns
your delirious body into space,
So you would more perfectly suffer,
foster-child,
the irony of the orange.*

In contrast to these verses by Mackus, Jonas Mekas, also exiled poet in the United States, accentuates the positive memories of a Lithuanian childhood in the countryside without the cry of alienation. His poem, "Old is the Rustle of Rain in the Bush Branches," is a concrete, sensorial celebration of the rustic life, with something of Walt Whitman's faith in the harmony between men and nature in *Leaves of Grass*. If Whitman's model is "the natural man," Mekas' ideal subjects are the Lithuanian peasant, fisherman, washerwoman . . . simple folk at work and at peace. In Mekas' "Scenes" we see an affinity with the skeletal verse form of e. e. cummings: one word, one line, another word, another line, dripping out their simple sounds like a leaking faucet, making the listener impatient for the end.

Complexity, not simplicity, marks the poetry of Henrikas Radauskas. Like T. S. Eliot, Radauskas mixes the sacred and the profane for ironic effects; his surprising juxtapositions are surrealistic; his cosmopolitan allusions in several languages are mocking; his ironic animation of simple objects gives life to the absurd in life, reflecting the confusions and disillusionments of man in the twentieth century. Listen, make sense of the mock pathos in Radauskas' poem entitled "Sunday":

*In a room dead for twenty years
An old woman's shadow yawns, turns
an empty
Coffee grinder, the clock shows Sunday,
The cuckoo quiets, a guests is stabbed
in the inn.*

*A sleeping woman read a scorched
book:*

The Terrible History of the Demon Belphegor.

*In her palms are Saturn's broken lines.
The double walls are filled with ducats
and bones.*

*An anemic voice runs up the cellar
stairs,*

JOHN SKIRIUS

*Coloratura dripping candles and tears.
The wall rips, the rubber girl falls,
Violins carry the bloody heart out to
the garden.*

*A giant laughing maple knocks at the
ruddy*

*Coffin decorated with flutes and fiori-
tura.*

Poveri fiori. *Poisoned violets faint.
The shadow of the voice runs to the
vanished house.*

Fantasy seems to be the only escape from ennui, insignificance, and old age. The woman's shadow here is worthy of J. Alfred Prufrock or "The Hollow Men" by T. S. Eliot:

*Between the idea
And the reality
Between the motion
And the act
Falls the Shadow*

For Thine is the Kingdom

*This is the way the world ends
Not with a bang but a whimper.*

Mankind has been dehumanized, petrified on earth; heaven only mocks him, her, (it), or, as Radauskas would say—

*I don't know, a girl or a column—
I couldn't tell in the dark,
But I felt the thin waist
And heard the dead heart.*

*A pigeon descended from heaven
Squatted on the dead hand,
Turned to stone, and frightened
Saw how waves of marble
Were pouring over space and over time
And that God himself couldn't stop
them.*

Last of all is Bernardas Brazdionis, one of the most widely read Lithuanian poets of his time. The pilgrim's faith in his book, **A Man Goes Traveling Through the World**, may hark back to John Bunyan. Brazdionis' religious devotion combined with his yearning for an arcadian Lithuania may conjure up the voice of William Blake, who wrote:

*Hear the voice of the Bard!
Who Present, Past, and Future sees;
Whose ears have heard
The Holy Word
That walked among the ancient trees...*

Brazdionis' loss of his arcadian Lithuania would find a precursor in Blake's lament in the following lines that his holy England was lost to industrialization:....

*And did the Countenance Divine
Shine forth upon our clouded hills?
And was Jerusalem builded here
Among these dark Satanic Mills?*

The romantic's apotheosis of nature has a tragic twist in Brazdionis' poetry because of his sense of loss:

*If you were a living tree! . . . Growing
and rustling . . .*

*If you were an oak from Lithuanian
fields—*

*Around you would blossom the mea-
dows of the earthly paradise*

*And thousands of children would frolic
in freedom . . .*

*Oh, old tree stump,
Are you indeed the God of all mankind?*

The spirituality intertwined with patriotism which has made Brazdionis such a popular poet among Lithuanians is reminiscent of the Mexican poet, Ramon López Velarde, whose verses, "Sweet Fatherland" have been learned by many a Mexican heart and whose descriptions of love and provincial life are colored by his Catholic education. Brazdionis will continue to be read by Lithuanians, López Velarde by Mexicans.

In the end, each poet creates his own galaxy. The distances are so great that intergalactic communication is reduced to the wish of a falling star. But the universe is magnificent when we see it from myriad perspectives, through the eyes and ears of many poets, to find that they are singing the same, one verse.

* * *

There is an excellent bilingual anthology available entitled *Selected Post-War Lithuanian Poetry*, 1978, edited and translated by Jonas Zdanys, Manyland Books, 84-39 90th Street, Woodhaven, N.Y. 11421.

A fine companion volume of literary analysis is *Perfection of Exile—Fourteen Contemporary Lithuanian Writers*, by Rimvydas Silbajoris, University of Oklahoma Press, Norman, Oklahoma. —John Skirius

BOOK REVIEW

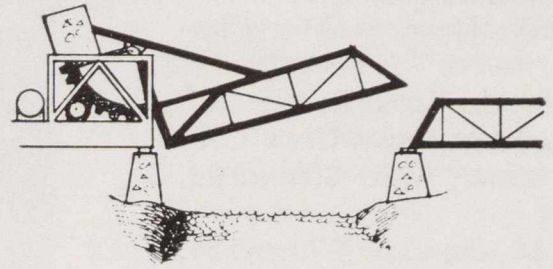
Applied Strength of Materials

By Emanuel Jarasunas P.E.
Hwong Publishers Inc.

This study provides the basis for a working knowledge of statics and its role in the analysis of the strength of deformable materials, and describes the means to the analytical techniques needed in the design of structural beams, torsion members, columns, machine components, etc.

The book is distinguished by its employment of contemporary examples in the exposition of subjects. The book offers an easily understood and completely modern approach to the foundation material of this vital subject.

Beginning with a discussion of the divisions of mechanics—statics and dynamics, the mathematics of mechanics and the conversion of units, the book progresses to the subject of force systems, their

APPLIED STRENGTH OF MATERIALS

EMANUEL JARASUNAS PE

components, resultants, and equivalence. This discussion is followed by expositions of center of gravity, equilibrium, force analysis of structures, friction, and moments of inertia.

The second major section of the book begins with treatments of the concepts of stress (internal reactions, axial, shear and bearing stresses, stresses on oblique planes, in thin-walled cylindrical vessels, working stress and factor safety strain (deformation, elasticity, Poisson's ratio, thermal strain, rigidity), and torsion (power transmission, torsion bars, helical springs, shaft couplings).

These treatments are followed by detailed discussions in structural analysis—shear and moment in beams, stresses in beams, deflection of beams, combined loading, weld, bolt, and rivet connections; columns, and experimental stress analysis.

A series of valuable appendices include a glossary of the terms used in the field of mechanics of materials, pertinent tables, and a section of review problems and solutions. Each section of the book also includes sample problems with complete solutions.

Highly readable, and profusely illustrated, this book makes a notable contribution in its clear presentation of foundation material essential to those readers preparing to enter the field of mechanical, architectural, or civil engineering design.

Robert E. Million P.E.
President, Energy
Systems Testing Corporation

Available from Lithuanian Days

FOR THOSE STILL AT SEA:

The Defection of a Lithuanian Sailor

Simas Kudirka's own story of his four-year journey to freedom.

By Simas Kudirka and Larry Eichel
The Dial Press/\$7.95

GARBĖS PRENUMERATORIAI

Peter Atkočiūnas, D.D.C., Cicero, IL.

Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.

Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.

Dr. J. Dėdinas, Elmhurst, Ill.
Vincas Dovydaitis, Los Angeles, Br. Galinis, Norvell, MA.
Paul Gylis, Olympia, Wash.
E. & L. Jarašiūnai, Santa Monica, Calif.

Dr. J. Jurgilas, Granada Hills, ca, CA.

St. Keteriauskas, Los Angeles, CA.

G. Kazlauskas, Los Angeles, CA.
Dr. P. Kisieliūsis, Cicero, Ill.
Msgr J. Kučingis, Los Angeles, CA.

Mary J. Lietuvnikas, Orlando, FL.

W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Balys Maskeliūnas.

Msgr. L. Mendelis, Baltimore, MD.

E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N.Y.

Dr. Vyt. Mileris, Livonia, MI.
A. Musteikis, Fallon, NE.

Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Frank Petrauskas, Syracuse, N. Y.

Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N.Y.

Rev. Dr. P. Ragažinskis, Central, N. M.

Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, IL.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, IL.

Jonas Talandis, Olympia Fields, Illinois.

TALKA, Hamiltono Lietuvių Kredito kooperatyvas, Canada.

A. Rapšys, Norco, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, CA.
Kun. Th. Palis, Pittsburg, CA.
Juozas Truskauskas, Los Angeles, CA.

Rev. Ignas Urbonas, Gary, IN.
J. Vitėnas, Washington, D.C.
A. Yutz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

Labai ačiū visiems parėmusiems (LD žurnalo leidimą —

A. Skirius, leidėjas

AUKOS LD ŽURNALUI

\$35.00 — M. B. Stankūnas.
Po \$10.00 — A. Laucius, MD,
Aldona Andriušis, Agnes Žitkus.

Po \$5.00 — L. Kiaušas, K. Virbickas, V. Vabalas, M. Kirkilas, G. Radvenis, J. Polesky, B. Saplys, K. Jasaras, E. Mitkauskas, K. Bačkauskas, kun. A. Babonas, J. Čiurlionis, B. Čižikas, E. Pakulis, B. Lukas, W. Maker, D. Harter, P. Dovydaitis, K. Aukštikalnis, V. Kamaitis.

Po \$3.00 — St. Baniulis, S. Jan-
kauskas, K. Vanagas, I. Sadauskas.
\$2.00 — P. Petrušaitis.

Solistas Antanas Pavasaris.

SOL. A. PAVASARIS DAINUOS CHICAGOS LIET. OPEROJE

Mūsų iškilusis solistas Antanas Pavasaris, kviečiamas Chicagos L. Operos, išskrenda Chicagon, kur jį statomaj operoj "Lucia di Lammermoor" atliks vieną iš vedamųjų rolių.

Ši G. Donizetti opera (pagad W. Scott romaną) statoma balandžio 21,22 ir 28 dienomis, per du savaitgalius patrauks gal nevieną Los Angeles solisto Pavasario gerbėją Chicagon.

Tie, kurie bus Chicagoj, galės pasidžiaugti mūsų solisto laimėjimais, gi likę čia didžiuosimės Antanu iš tolo.

ATITAIŠYMAS

1978 m. lapkričio mėn. LD 6 psl. aprašomas Detroito lietuvių kultūros klubo Vilniaus Lietuvos sostinės, 650 m. minėjimas. Parašyta: "Dalyvavo lenkų kalėjimuose kalėję vilniečiai: P. Čepulis ir Stp. Varanka." Turi būti "P. Česnulis ir Stp. Varanka".

Už klaidą nuoširdžiai atsiprašome.
LD Red.

ALBINAS MARKEVIČIUS

Apdraudos Agentūra

M. & R. AMERICANA

Insurance Service, Inc.

2113 Wilshire Blvd.

SANTA MONICA, CA 90403

393-9801

828-7525

BALTIC BAKERY

Juozas ir Aldona Ankai — savininkai

4627 So. Hermitage CHICAGO, Illinois 60609 Telef. (212) LA3-1510

2616 W. 69 Street, Chicago, Ill. 60629

Telefonas: (312) 737-6784

— ir —

Siunčiame duoną ir raguolius į visas Amerikos dalis.

Gerbiami skaitytojai,

Nors kainos popieriaus, pašto ženklų, surinkimo, atspausdinimo per pastaruosius trejus metus padvigubėjo, nutarėme "Lietuvių Dienų" žurnalo prenumeratoros nepakelti. Tik prašytume, kas išgali, savanoriškai prisiūsti daugiau, kaip auką spaudai paremti.

Kad prenumeratų skaičius nesumažėtų, nuo š. m. gruodžio mėn. 1 d. iki 1979 m. kovo mėn. 1 d. skelbiame LD platinimo vajų. Kas suras naują prenumeratą, gaus dovanų vieną iš LD išleistų knygų: J. Šeinius "Vyskupas ir velnias", St. Būdavo "Varpai", kun. J. Prunskio "Mokslas ir religija", arba "Rinktinės mintys", S. Maughamo "Dažytas vualis", A. Gustaičio "Lietuva Europos nugalėtoja", dr. J. Bielskio vert. "The Battle of Grunwald", A. Baranausko "Apykščių šilelis", D. Bindokienės "Keturkojis ugniagesys".

Taip pat gaus vieną knygą ir kiekvienas naujas surastas prenumeratorius.

Prisiunčiant naują prenumeratoriaus adresą, nurodykite, kokias knygas prisiūsti platintojui ir specialus pasiūlymas nebegalioja.

Laukiame Jūsų talkos!

Po 1979 m. kovo 1 d. šis specialus pasiūlymas nebegalioja.
A. Skirius, leidėjas

TAUPYKITE DABAR

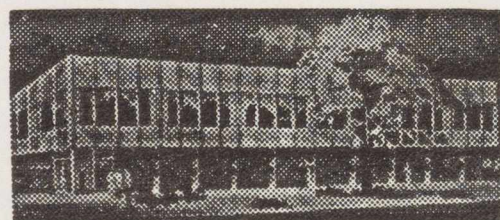
Pas mus ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

8% — 8 metų su \$1,000, minimum
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum

Savings Insrd. to \$40,000 by FSLIC

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

Tel.: (312) 656-6330 ir 242-4395

BATTLE OF GRUNWALD

An Historical Novel.

Liberal English translation
with prologue and epilogue by

Julius Jonas Bielskis

Publisher: Lithuanian Days.

The novel consists of two parts, each having twelve intriguing episodes. It is replete with unexpected incidents, pathos, romance, drama and tragedy.

The battle of Grunwald was fought on July 15, 1410, some 82 Ona Puida translated it into the Lithuanian language. An abridged Lithuanian version was written by J. Sužiedėlis in 1930, and it was republished in 1954 by the Lithuanian Book Club Nida, London, England, years before Christopher Columbus landed in America. The battle was fought between the Lithuanian, Polish and allied armies on one side, and the Teutonic Knights and other crusaders on the opposite side.

The Teutonic Order was crushed.

Price Only \$3.00

Hard Covers \$4.99 (If Available)

ALBINAS KURKULIS

Stock" Brokeris ir vice prezidentas

Rodman & Renshaw, Inc.

Members New York Stock Exchange and other Principal Exchanges

209 So. La Salle St., Chicago, Ill.
(312) 332-0560 60604

Skambinti "Collect" iš bet kur JAV

LIETUVIŲ DIENŲ

žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N. Y. — "Darbininko" adm. ja.

So. Boston, Mass. — S. Minkus

Chicago, Illinois — Balys Brazdžionis,
'Gifts International', 'Parama', 'Terra',
'Marginial'.

Cleveland, Ohio — J. Žilionis

Detroit, Mich. —

St. Anthony's Parish Library.

Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.

Putnam, Conn. — Immaculata Conception
Convent.

Rochester, N. Y. — A. Sabalis.

Waterbury, Conn. — "Spauda"

Woodhaven, N. Y. — "Romuva".

Anglijoje

Kew, Surrey — "Dainora".

Bradford, Yorks — Kun. J. Kuzmickis

Australijoje

Adelaide, Edwardstown — A. Kubilius.

Melbourne - St. Kilda — F. Sodaitis

Sydney — Kun. P. Butkus

Glen Osmond, S. A. — E. Reisoniene.

Mirren, S. A. — J. Rupinskas.

Kanadoje

London, Ont. — A. Puteris

Toronto, Ont. — V. Aušrotas, A. Kuolas,
P. Misevičius.

Montreal, Que. — P. Rudinskas. (Parish
Library)

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

Los Angeles, Calif.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM

Šeštadieniais 12:30 — 1:00 p. p.

Išlaiko L. Radijo Klubas. Pirm. J. Mitkus,
2610 Griffith Park Blvd., Los Angeles, CA
90039 — Tel. (213) 662-6591

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.

Sekmadieniais 10 — 11 val. ryto

per FM radijo stotį WCAO 104 meg.

Programos vedėjai: Albertas Juškus,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore, Md. 21227: Tel.: 242-1779

So. Boston, Mass.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais

11:30 — 12:00 val. 1430 AM iš WWEL

12:10 — 1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas,

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.,
vedama Stepono ir Valentino Minkų, gir-
dima sekmadieniais 1 val. — 1 val. 30 m
Boston, Mass. — WNSR - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdutės pasaka.

502 E Broadway So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: AN 8-0489

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMA

7 programos savaitėje

Daily 12:30-1:00 pm Sat-&Sun 8:30-9:30 am
Visos programos iš WOPA 1490 klc A. M.

Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus
Transliuojama iš nuosavos studijos.

WOPA stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629
Tel: Hemlock 4-2413.

LIETUVOS AIDAI

Veikia šios laidos iš WOPA stoties:

Pirmad. — 9-9:30 v. vak., bang. 1490 AM

Antrad. — 9-9:30 v. vak., bang. 1490 AM

Penkt. — 9:30-10:00 v. v., bang. 1490 AM

Veda Kazė BRAZDŽIONYTĖ, 2646 W. 71st
St. Chicago, Ill. 60629 Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aldų" programa

kas šeštadienį 5:30 — 6:00 vakare,

1110 AM banga, WTIS stotis.

Veda Kazė Brazdžionytė

Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill 60629

Telefonas 312-778-5374

Atstovas: P. Pocius, 1407 Yrok St.,

So. Gulfport; telef. 345-7958.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo Programa

TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949

Girdima sekmadieniais 8-9 val. ryto

WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas Juozas Stempužis.

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121

Telefonas (216) 382-9268

Detroit, Mich.

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIO VALANDA

WMZK-FM banga 98 mc

Pirmadienį — trečiadienį — penktadienį

nuo 8:00 iki 9:00 vakare

Programos reikalais kreiptis: Albert Misiu-
nas, 2483 Woodmere, Detroit, Mi 48209,
tel. 841-3026; Algis Zaparackas, 4120
Yorba Linda Dr., Royal Oak, Mi 48072,
tel. 549-1982.

LIETUVIŠKAS BALSAS-LITHUANIAN VOICE

WQRS-FM stotis. Banga 105.1 mc.

Sekmadieniais 8:20—9:00 val. ryto

Išlaiko Radijo Klubas. Visais reikalais
kreiptis Antanas Janušis, 16778 Rougeway
Dr., Livonia, Mich. 48154. Tel. 421-4696

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė
WRYM AM 840

Kiekv. sekmadienį 4:30 - 5:30 val. p. p.

Programos vedėjas A. Dragūnevičius.

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir
Lionginas Kapeckas

273 Victoria Rd., Hartford Ct 06114

Telefonas: CH 9-4502.

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kiekv. šešt. 4-5 v. p. p. ir 7-8 v. v.
iš New Yorko stoties WEVD — 1330 klc.
ir 97.9 meg. FM.

Direktorius Jokubas J. Stukas,
1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092
232-5565. (Code 201)

Kultūrinė lietuvių radijo valanda anglų k.
per SETON HALL Un-to stotį WSOU-FM
pirm. 7:30 — 8:30 v. v. — 89.5 mg

Vedėjas Prof. J. J. Stukas.

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekvieną sekmadienį

nuo 9 iki 10 val. ryto

iš WHBI stoties 105.9 FM banga.

Adresas: Romas Kezys, 217-25 54th Ave.

Bayside, N. Y. 11364

Telefonas: 229-9134

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. — WPIT - 730 klc.

Sekmadieniais 12:30 — 1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill R., Pittsburgh, Pa. 15243

Hot Springs, Ark.

Lietuviška Radijo programa

"LEISKIT I TĖVYNĖ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekv. mėnesio antrą ir ketv. sekmadienį
nuo 2:30 ligi 3:00 val. p. p.

iš radijo stoties KBHS - banga 590 AM.

Programos vedėja Salomėja Šmaižienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901

Telefonas (501) 321-9641

Rochester, N. Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto.

Stotis: WXXI-FM 91.5 MC

Išlaiko: Lietuvių Radijo Klubas.

Klubo valdyba: Al. Gečas, pirm., R. Kirš-
teinas, vicepirm., J. Krokytė, sekr., Rūta
Ilgūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.

Adresas: 320 Durnan St., Rochester, NY
14621

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS BALSAS

W — 104 FM Stereo

Sekmadieniais 8 — 9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708

Tel. 756-5173; 754-8780

Montreal, Canada

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną trečiadienį nuo 11 val. v

CFMB stotis — Banga 1410.

Programos vedėjas L. Stankevičius.

1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canao,
Telefonas: 669-8834

Toronto, Ont., Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30 - 2:00 po pietų

Visos programos transliuojamos iš
Toronto stoties CHIN, banga 101 FM

Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius

614 Tedwyn Dr.

Mississauga, Ont., Canada

L5A 1K2

Tel. (416) 275-3134

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku.

41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas Dr. J. Gailius.

Circonvallazione NOMENTANA 162.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vakarą 20:15-20:30 Lietuvos laik
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas Kun. Dr. V. Kaziūnas.

Adresas: Sezione Lituana, Stazione Radic
CITTA DEL VATICANO.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE

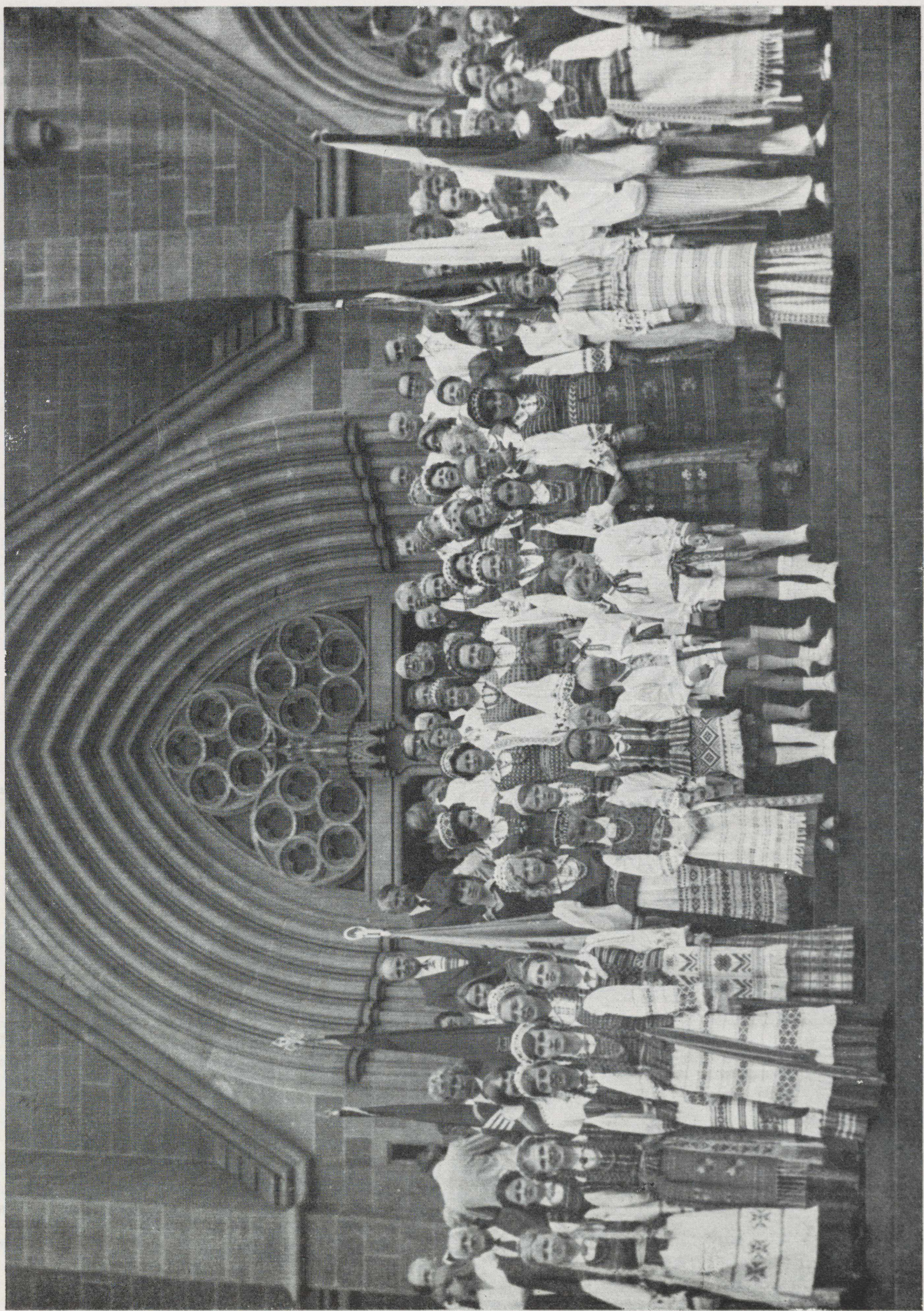
Isteigta 1966

WCIU - TV Channel 26

Sekmadieniais 8:30

5845 So. Oakley Ave., Chicago, Ill. 60634
Tel. (312) 778-2100

Tolius šlutas, vald. pirm.

LIETUVIAI PRIE SYDNEJAUS KATEDROS, 1978 M. AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENŲ METU.